

**Uchwała nr XI/100/2019
Rady Gminy Świdnica
z dnia 4 lipca 2019 r.**

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2018.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 506) oraz art. 110 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się roczne sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2018 stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Świdnica
Regina Adamska

Regina Adamska

Uzasadnienie
do uchwały nr XI/100/2019
Rady Gminy Świdnica
z dnia 04 lipca 2019 r.

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2018.

Projekt uchwały przygotowany został w oparciu o przywołane na wstępie uchwały przepisy. Zgodnie z nimi kierownik ośrodka pomocy społecznej zobowiązany jest do składania radzie gminy corocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W związku z zapisem art. 16 a ustawy o pomocy społecznej stanowiącym, że co roku do dnia 30 kwietnia, poczynając od roku 2012, organ wykonawczy przedkłada radzie gminy ocenę zasobów pomocy społecznej, która stanowi podstawę do ustalania planu finansowego na rok następny, informacja o potrzebach w zakresie pomocy społecznej została już przedłożona Radzie Gminy Świdnica w dniu 30 kwietnia 2019 roku wraz z oceną zasobów pomocy społecznej za 2018r.

Podjęcie uchwały jest zatem zasadne.

sporządziła :

D. Waliszak

Dorota Waliszak

p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Świdnicy

Dorota Waliszak

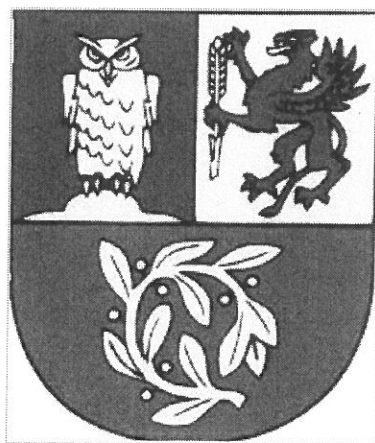
(p.o. Kierownika GOPS)

RADCA PRAWNY

Jarosław Wasyliszyn
(Radca prawny)

Załącznik
do uchwały nr *XI/100/2019*
Rady Gminy Świdnica
z dnia *04 lipca 2019r.*

Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2018

Wprowadzenie:

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zgodnie z polskim prawodawstwem większość działań pomocowych umiejscowionych na poziomie gminy realizują ośrodki pomocy społecznej. To one na poziomie lokalnym są odpowiedzialne za koordynację działań z zakresu pomocy społecznej oraz za większość działań z zakresu polityki społecznej. Ich powołanie i utrzymanie jest obowiązkiem gminy wynikającym z art. 110 ustawy o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jako organizacyjnie wyodrębniona jednostka budżetowa utworzony został Uchwałą Nr 49/XI/90 Gminnej Rady Narodowej w Świdnicy z dnia 26 kwietnia 1990 roku. To on na poziomie lokalnym wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Świdnica. Podstawowym aktem prawnym na podstawie którego funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jest oczywiście ustawa o pomocy społecznej, jednak w ostatnich latach do ośrodków pomocy społecznej trafiło do realizacji wiele zadań spoza ustawy o pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej wykonuje zadania w zakresie:

1. pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.). Ośrodek wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie z uwzględnieniem podziału na następujący typ zadań: a) zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, b) zadania własne gminy, c) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej;
2. dodatków mieszkaniowych, które są realizowane jako zadanie własne gminy zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 180, z późn. zm.),
3. świadczeń rodzinnych, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2220, z późn. zm.),
4. świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 670),
5. zasiłków dla opiekunów, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2092, z późn. zm.),
6. przyznania Karty Dużej Rodziny zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1832, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie sposobu unieważnienia Karty Dużej Rodziny, wzorów graficznych oraz szczegółowego zakresu informacji jakie mają być zawarte we wniosku o przyznanie Karty Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 99.),
7. dodatku energetycznego zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 755, z późn. zm.),
8. świadczenia wychowawczego, które jest wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.), natomiast od miesiąca lipca 2019 roku zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 924),
9. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2015r., poz. 1390.). Zadania w tym zakresie były realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020 przyjętego Uchwałą nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 r.,
10. wsparcia rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.). Zadania w tym zakresie były realizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, przyjętego z Uchwałą Nr LIV/484/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r.,

11. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należących do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, z późn. zm.). Zadania w tym zakresie były realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok, przyjętego Uchwałą Nr LI/471/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r.,
12. przeciwdziałania narkomanii zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 852). Zadania te były realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok, przyjętego Uchwałą Nr LI/471/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r.,
13. potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.),
14. udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1457, z późn. zm.). Ośrodek realizuje zadania w tym zakresie na podstawie Uchwały Nr XXXV/415/2005 Rady Gminy Świdnica z dnia 31 marca 2005r. w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Świdnica ,
15. świadczenia dobrego start, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (tj. Dz. U. z 2018 r. Poz. 1061, z późn. zm.),
16. inne zadania na podstawie uchwał rady gminy, zawartych umów i porozumień.

Nie budzi wątpliwości, że ośrodki pomocy społecznej stanowią dzisiaj największą i kompleksową instytucję mającą na celu wspieranie finansowe, rzeczowe, doradcze, informacyjne i edukacyjne wszystkich osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W/w ustawy wprowadziły dodatkowe instrumenty wsparcia dla rodzin w ramach systemu pomocy społecznej.

I. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust. 18 ustawy o pomocy społecznej. Szczegółową strukturę organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy oraz podział zadań określa Regulamin Organizacyjny. Podstawowa struktura zatrudnienia w Ośrodku podyktowana jest koniecznością zapewnienia odpowiedniej jakości realizowanych zadań oraz nowych zadań zleconych jednostce w 2018 roku, a także prawidłowym wdrożeniem programów, projektów, inicjatyw i przedsięwzięć.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku kadre Ośrodka stanowiło 18 osób zatrudnionych na umowę o pracę w ramach 17 etatów .

Wewnętrzny podział organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2018 roku przedstawiał się następująco:

Tabela 1: Struktura organizacyjna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

L.P.	Stanowisko/Nazwa Zespołu	Liczba osób	Liczba etatów
1.	Kierownik	1	1
2.	Zespół Księgowy	2	2
3.			

	Zespół Ds. Pomocy Społecznej	7	7
4.	Zespół Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego I Świadczeń Wychowawczych	5	5
5.	Samodzielne stanowiska	3	2
6.	Asystenci rodziny	1	1

W ośrodku pracuje wyspecjalizowana kadra, która systematycznie podnosi kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Struktura poziomu wykształcenia pracowników ośrodka zatrudnionych na podstawie umowy o pracę przedstawiała się w sposób następujący:

- 89% pracowników posiada wyższe wykształcenie (16 osób),
- 5,5% pracowników posiada wykształcenie średnie (1 osoba),
- 5,5% pracowników posiada wykształcenie podstawowe (1 osoba).

Stale zwiększająca się ilość zadań stawianych instytucjom pomocy społecznej, ich zakres, ciężar gatunkowy, stopień trudności, jak i specyfika problemów występujących w lokalnym środowisku wymaga od pracowników ciągłego doskonalenia, podnoszenia kwalifikacji i efektywności pracy, poprawy warsztatu pracy oraz aktualizowania posiadanej wiedzy.

II. Klienci ośrodka pomocy społecznej

Gminę Świdnica na dzień 31 grudnia 2018 r. zamieszkiwało łącznie 17.019 mieszkańców, w tym: 16.761 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały (8.523 kobiety i 8.238 mężczyzn) oraz 258 osób zameldowanych na pobyt czasowy. Spośród nich Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy objął pomocą 312 rodzin a liczba osób w tych rodzinach wyniosła 689 osób. Oznacza to, że 4% mieszkańców Gminy Świdnica jest objęta pomocą społeczną. Populacja rodzin korzystających z pomocy społecznej jest różnorodna, tak ze względu na liczebność gospodarstw domowych, typy rodzin jak i coraz bardziej skomplikowane problemy jakie je dotykają.

W Tabeli Nr 2 przedstawiona została struktura powodów przyznawania pomocy społecznej, które określone są w ustawie o pomocy społecznej. Powody przyznawania świadczeń mogą współwystępować ze sobą, wobec czego nie sumują się.

Tabela 2: Podział świadczeniobiorców z uwagi na powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 i 2018 roku:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin 2017 rok	Liczba osób w rodzinach 2017 rok	Liczba rodzin 2018 rok	Liczba osób w rodzinach 2018rok
<i>Ubóstwo</i>	276	631	243	557
<i>Sieroctwo</i>	0	0	1	1
<i>Bezdomność</i>	17	18	23	23
<i>Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:</i>	38	192	39	199
<i>- wielodzietność</i>	21	116	27	149
<i>Bezrobocie</i>	153	392	123	305
<i>Niepełnosprawność</i>	90	169	73	137

<i>Długotrwała choroba</i>	242	435	222	389
<i>Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem w tym:</i>	131	362	165	392
- rodziny niepełne	42	139	38	126
- rodziny wielodzietne	18	106	16	90
<i>Przemoc w rodzinie</i>	2	6	3	8
<i>Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi</i>	0	0	0	0
<i>Alkoholizm</i>	13	29	4	10
<i>Narkomania</i>	0	0	0	0
<i>Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</i>	2	2	3	3
<i>Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy</i>	0	0	0	0
<i>Zdarzenie losowe</i>	4	8	4	11
<i>Sytuacja kryzysowa</i>	0	0	0	0
<i>Kłęska żywiołowa lub ekologiczna</i>	0	0	0	0

Jak wynika z powyższego dominującym powodem korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej zarówno w 2017 roku jak i w 2018 roku było:

- ubóstwo, rozumiane jako brak dochodów, a także jako niezdolność do pełnowartościowego życia, spowodowaną niedostatkami środków ekonomicznych,
- długotrwała i ciężka choroba – wynika to ze specyfiki grup klientów pomocy społecznej, wśród których dominują osoby starsze, często samotne, emeryci i renciści, którym stan zdrowia w większości przypadków uniemożliwia samodzielne funkcjonowanie.

Coraz mniej osób natomiast korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, co niewątpliwie jest pozytywną tendencją.

Osoby i rodziny, którym nie można udzielić pomocy ponieważ nie spełniają kryteriów dochodowych z ustawy o pomocy społecznej, ośrodek wspierał w formie celowych zasiłków specjalnych oraz rzeczowo w postaci **pomocy żywnościowej w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej (PEAD)**. Program PEAD funkcjonuje w Polsce od 2004 roku, a w Unii Europejskiej od 1987 roku. Każdego roku polski rząd deklaruje udział w Programie i wnioskuje o przydział pomocy żywnościowej w ramach PEAD. Komisja Europejska ustala budżet dla każdego kraju a Agencja Rynku Rolnego wyłania przedsiębiorców w drodze przetargu, którzy dostarczają gotowe artykuły spożywcze do wybranych magazynów akredytowanych organizacji charytatywnych. W Polsce jest nią m.in. Federacja Polskich Banków Żywności. Za jej pośrednictwem żywność trafia do Banków Żywności, a następnie do ponad 3 tys. organizacji i instytucji, które we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej przekazują nieodpłatnie gotowe artykuły spożywcze osobom najbardziej potrzebującym. Obecnie obowiązujący Program Operacyjny POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020 współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Program realizowany jest w kilkumiesięcznych cyklach, w ramach których obowiązują określone zasady i możliwości korzystania ze wsparcia, i tak w 2018 roku osoby potrzebujące, w tym z terenu Gminy Świdnica były obejmowane pomocą żywnościową w ramach PODPROGRAMU 2017 – okres dystrybucji żywności: sierpień 2017 – czerwiec 2018 oraz PODPROGRAMU 2018 – okres dystrybucji żywności: sierpień 2018- czerwiec 2019. Pomoc w ramach POPŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie

odpowiednich produktów żywnościowych i dlatego też trafia do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej (określonej przesłankami art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie – których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, stanowiąc systematyczne wsparcie. Żeby uzyskać pomoc osoba w trudnej sytuacji życiowej powinna zwrócić się do Ośrodka Pomocy Społecznej, skąd otrzyma skierowanie uprawniające do odbioru bezpłatnej pomocy żywnościowej. W 2018 roku w związku z dystrybucją żywności - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy współpracował CARITAS Diecezji Świdnickiej – żywność wydawana była w Jadłodajni CARITAS w Świdnicy ul. Westerplatte 4 oraz Spółdzielnią Socjalną MITOS (dawny Polski Komitet Pomocy Społecznej) w Świdnicy – żywność wydawana była w magazynie przy ul. Wodnej 4.

Tabela 3: Pomoc żywnościowa dla mieszkańców Gminy Świdnica w 2018 roku:

PODPROGRAM	Okres dystrybucji żywności	Dystrybutor żywności	Liczba wydanych wniosków	Liczba osób, które skorzystały z pomocy żywnościowej
PODPROGRAM 2017	sierpień 2017 – czerwiec 2018 (dane za okres: 1.01.-30.06.2018r.)	CARITAS Diecezji Świdnickiej	145	366
		Spółdzielnia Socjalna MITOS	84	206
PODPROGRAM 2018	sierpień 2018 – czerwiec 2019 (dane za okres: 1.08.-31.12.2018r.)	CARITAS Diecezji Świdnickiej	135	178
		Spółdzielnia Socjalna MITOS	145	363

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela ustawowego,
- innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu.

Podstawowym narzędziem, w oparciu o które przyznaje się świadczenia z pomocy społecznej jest rodzinny **wywiad środowiskowy**. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzany jest przez pracownika socjalnego w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, aby na podstawie uzyskanej wiedzy można było przyznać pomoc. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski, stanowiące podstawę planowania pomocy. Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji ośrodka pomocy społecznej wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia. Pracownik socjalny ma obowiązek sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy; może również wszcząć postępowanie udzielenia pomocy z urzędu. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu ich pobytu. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego jest konieczne dla przyznania świadczenia pomocy społecznej. Odmowa przeprowadzenia wywiadu środowiskowego powoduje, że nie jest możliwe określenie sytuacji rodziny lub osoby, a tym samym, nie ma możliwości przyznania pomocy.

Pracownik socjalny jest obowiązany zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia. Dlatego, nie należy obawiać się wizyty pracownika oraz udzielenia mu koniecznych informacji. Wywiad środowiskowy przeprowadza się z osobami, które mają być objęte pomocą – nie przeprowadza się „wywiadu” wśród sąsiadów, jak się czasem myśli. Wywiad środowiskowy zawiera dane osoby, z którą przeprowadza się wywiad

oraz dane rodziny, pozostającej i nie pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym; w wywiadzie ustala się łączny dochód w rodzinie oraz stałe wydatki w ciągu miesiąca, opisuje sytuację mieszkaniową, zdrowotną oraz rodzinną. Podczas wywiadu ustala się, w jaki sposób rodzina lub osoba funkcjonuje w środowisku; rozmowa dotyczy również sytuacji zawodowej, niepełnosprawności lub uzależnień, jeśli te problemy dotyczą rodziny. W wywiadzie określa się również przyczyny wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy, a także potrzeby i oczekiwania osoby, z którą przeprowadzany jest wywiad. Ustalenie tych wszystkich kwestii pozwala całościowo spojrzeć na sytuację osoby i rodziny i zaplanować działania, odnoszące się do każdego poruszonego problemu. Wywiad środowiskowy zawiera również wnioski pracownika socjalnego oraz plan pomocy i działań na rzecz rodziny. Stosownie do zgłoszonych przez osobę lub rodzinę potrzeb oraz możliwości finansowych ośrodka przyznawana jest odpowiednia pomoc.

Wywiad środowiskowy w pomocy społecznej ma kilka wymiarów. Przeprowadzany jest zarówno na potrzeby własne ośrodka pomocy społecznej np. w celu przyznania świadczeń z pomocy społecznej, wsparcia asystenta rodziny, świadczeń zdrowotnych, świadczeń opiekuńczych czy też świadczenia wychowawczego, jak również na potrzeby innych instytucji np. celu uzyskania miejsca w Środowiskowym Domu Samopomocy, wydania opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą czy też ustalenia możliwości pomocy ze strony rodziny i osób zobowiązanych do alimentacji tzw. wywiady alimentacyjne.

Wzór rodzinnego wywiadu środowiskowego jest drukiem sformalizowanym określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dnia 25 sierpnia 2016 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1788).

Tabela 4: Wywiady środowiskowe przeprowadzone w 2018 roku przez pracowników socjalnych GOPS

Wyszczególnienie	Liczba wywiadów przeprowadzonych przez pracowników socjalnych GOPS w 2018 roku
Wywiad środowiskowy przeprowadzony z beneficjentami świadczeń z pomocy społecznej w celu przyznania świadczeń lub aktualizacji prawa do świadczeń z pomocy społecznej	839
Wywiady środowiskowe w związku z interwencjami	98
Wywiad tzw. alimentacyjny (u rodziny i osób zobowiązanych do alimentacji), w tym:	62
- na potrzeby własne GOPS	48
- na wnioski z innych ops	24
Wywiad środowiskowy z osobami ubiegającymi się o pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy w Świdnicy	5
Wywiad środowiskowy z kandydatami na rodzinę zastępczą	2
Wywiad środowiskowy o objęcie wsparciem asystenta rodziny	4
Wywiad środowiskowy w sprawie świadczeń opiekuńczych (specjalny zasiłek opiekuńczy, oraz zasiłek dla opiekuna)	38
Wywiad środowiskowy w sprawie świadczeń wychowawczych 500+	2
Wywiad środowiskowy o wydanie decyzji potwierdzającej prawo do ubezpieczenia zdrowotnego ze środków publicznych	36

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie **decyzji administracyjnej**. Nie wymaga wydania decyzji administracyjnej udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, a także skierowanie do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej i przyznanie biletu kredytowanego. W 2018 roku wydanych zostało 1.616 decyzji administracyjnych. Dotyczyły one udzielenia pomocy w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków celowych specjalnych, opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne, umieszczania w domach pomocy społecznej i pomocy w formie usług opiekuńczych. Decyzji odmawiających pomocy wydano 19. Głównym powodem odmowy pomocy było niespełnianie przez osoby ubiegające się kryterium dochodowego z ustawy, czy też niezrealizowanie warunków

kontraktu socjalnego.

Ważnym zadaniem pomocy społecznej realizowanym w ramach zadań własnych gminy jest **praca socjalna**. Zgodnie z art. 17 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej świadczenie pracy socjalnej należy do zadań obowiązkowych gminy. Praca socjalna świadczona jest bez względu na dochód, a celem jej jest usprawnienie funkcjonowania rodziny w środowisku. Na temat pracy socjalnej wiele powiedziano i napisano w literaturze przedmiotu, wielokrotnie definiowano ogrom działań kryjących się pod tym pojęciem. Termin „praca socjalna” oficjalnie funkcjonuje od 1917 roku, do przełomu XIX i XX wieku nie była to jednak działalność ściśle zawodowa. Podstawowa definicja pracy socjalnej obowiązująca obecnie na gruncie polskim zapisana została w ustawie o pomocy społecznej w 2004 roku. Mówi ona mianowicie, że: „Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona jest:

1. z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
2. ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności (...).”

Praca socjalna realizowana ma być zatem przede wszystkim w ramach pomocy społecznej: środowiskowej (w miejscu zamieszkania) oraz instytucjonalnej. Jest ona działalnością zawodową skierowaną na przywrócenie lub wzmocnienie zdolności osób i rodzin do funkcjonowania w społeczeństwie, oraz doprowadzenie ich do samodzielności życiowej i rozwoju. Prowadzenie pracy socjalnej jest typem aktywności zawodowej i wymaga zdobycia odpowiedniego wykształcenia. Praca socjalna to działanie bogate w różnorodne treści i konteksty, warunkowane potrzebą niesienia pomocy poprzez wsparcie intelektualne i emocjonalne, wkracza w sferę złożonej problematyki wartości nadając jej wymiar etyczny. Wymaga, dla uzyskania najlepszego efektu, właściwego klimatu. Pracownik socjalny musi wykazać się umiejętnością słuchania, wyrozumiałością, zaufaniem, spokojem, jak również ciepłem i współczuciem. Najczęściej jednak wśród codziennych czynności pracownicy socjalni stosują ją bardzo intuicyjnie, zawierając często własnemu instynktowi.

W 2018 roku pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono dla 312 rodzin (689 osób w rodzinach). Wyłącznie z pomocy w postaci pracy socjalnej skorzystało natomiast 80 osób, w tym 230 osób w rodzinach. Były to głównie: porada, wsparcie informacyjne, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, pomoc w kontaktach ze służbą zdrowia, pisanie pozwów do sądu o świadczenia alimentacyjne, wypełnianie wniosków do ZUS o świadczenia emerytalno-rentowe i wniosków do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności do celów pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, organizacja poradnictwa specjalistycznego, współpraca z innymi instytucjami i organizacjami (Policja, PUP, PCPR, sąd itp.), współpraca z asystentem rodziny, kuratorem, szkołą, pedagogiem szkolnym itp.

Jednym z instrumentów pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli pisemna umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Zagadnienia związane z tym tematem reguluje w głównej mierze art. 108 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 roku w sprawie wzoru kontraktu socjalnego. Kontrakt jest nową formą aktywizacji klientów pomocy społecznej, wskazuje osobie lub rodzinie kierunki działań umożliwiających wyjście z trudnej sytuacji, mobilizuje do własnej aktywności, wzmacnia wiarę we własne siły, zapewnia możliwość korzystania z potrzebnego doradztwa lub szkoleń oraz pomocy finansowej, jak również określa sposób wsparcia działań beneficjenta przez pracownika socjalnego. W swojej formie kontrakt jest sprecyzowanym zapisem zobowiązań dwóch stron (pracownika socjalnego reprezentującego daną instytucję i klienta pomocy społecznej). Wyróżnia się dwa typy kontraktów socjalnych:

- kontrakt typu A – ma na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny,
- kontrakt typu B – którego celem jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Decyzję o podpisaniu kontraktu socjalnego podejmuje pracownik socjalny po uzyskaniu informacji na temat osoby lub rodziny. Warto wiedzieć, że odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Tabela 5: Kontrakty socjalne zawarte w 2018 roku

Praca socjalna prowadzona w oparciu o:	Liczba zawartych kontraktów socjalnych w 2018 roku	Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w 2018 roku
KONTRAKT SOCJALNY część A	24	24
KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0
RAZEM:	24	24

Zawarte w 2018 roku przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy kontrakty nie poprawiły wprawdzie w całości sytuacji bytowych klientów, ale stworzyły pewną strategię do dalszych działań i osiągnięcia pewnych efektów. Największym efektem po spisaniu kontraktu socjalnego jest zmiana nastawienia klientów do pomocy społecznej – przestają oni traktować pomoc społeczną jako sposób na życie, ale jako wsparcie w rozwiązywaniu ich problemów.

III. Zdania własne gminy

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. Udzielone świadczenia mają charakter obowiązkowy lub fakultatywny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2018 roku przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) na osobę nie przekraczał:

- dla osoby samotnie gospodarującej 634,00 zł do 30.09.2018 roku, od 1.10.2018 roku w związku ze zmianą kryteriów uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej kwota dla osoby samotnie gospodarującej wzrosła do 701,00 zł.
- dla gospodarstw domowych (rodzin) 514,00 zł na osobę w rodzinie do 30.09.2018 roku, od 1.10.2018 roku w związku ze zmianą kryteriów uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej kwota dla gospodarstw domowych (na osobę w rodzinie) wynosi 528,00 zł.

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności takich jak: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

ZESTAWIENIE LICZBOWE ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁG WSI ZA 2018 ROK

Tabela 6: Zestawienie liczbowe świadczeniobiorców według wsi w 2018 roku

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy	Liczba osób w tych rodzinach	% udział korzystających z pomocy do liczby mieszkańców
1	Bojanice	484	6	31	6,4
2	Boleścin	636	8	19	3
3	Burkatów	712	7	10	1,4
4	Bystrzyca Dolna	699	11	21	3
5	Bystrzyca Górna	655	8	15	2,3
6	Gogołów	325	5	17	5,2
7	Grodziszcze	916	15	25	2,7
8	Jagodnik	352	10	20	5,7

9	Jakubów	92	2	4	4,3
10	Komorów	783	25	47	6
11	Krzczonów	303	4	7	2,3
12	Krzyżowa	236	8	20	8,5
13	Lubachów	428	20	46	10,7
14	Lutomia Dolna	815	20	50	6,1
15	Lutomia Góra	1038	22	72	6,9
16	Makowice	254	5	13	5,1
17	Miłochów	227	3	6	2,6
18	Modliszów	181	6	18	9,9
19	Mokrzeszów	1081	10	22	2
20	Niegoszów	122	5	11	9
21	Opoczka	261	6	11	4,2
22	Panków	246	6	8	3,2
23	Pogorzała	284	9	20	7
24	Pszemno	1727	22	57	3,3
25	Słotwina	1119	20	27	2,4
26	Sulisławice	108	2	4	3,7
27	Stachowice	170	0	0	0
28	Stachowiczki	73	1	1	1,4
29	Wieruszów	124	4	6	4,8
30	Wilków	346	9	11	3,2
31	Witoszów Dolny	1507	25	57	3,8
32	Witoszów Górny	333	6	11	3,3
33	Wiśniowa	200	1	1	0,5
34	Lutomia Mała	71	0	0	0
35	Zawiszów	110	1	1	0,9

Łącznie 312

Łącznie 689

Podkreślić należy, że obowiązkiem klienta pomocy społecznej jest jego współudział w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, w której się znalazł. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy z biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów. W swoich założeniach pomoc społeczna powinna bowiem doprowadzić osoby i rodziny z niej korzystające do działań mających na celu usamodzielnienie się oraz integrację ze środowiskiem. Choć w praktyce jest to trudne, nie znaczy jednak że niemożliwe do osiągnięcia.

1. Domy pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W ramach rozdziału **85202 domy pomocy społecznej** opłacano pobyt w domach pomocy społecznej dla 36 mieszkańców naszej gminy na kwotę **846.717 zł**. W porównaniu do roku 2017 liczba osób korzystających z tej formy pomocy w 2018 roku wzrosła o 5 osób. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w dps. Osoby umieszczane w dps-ach nie posiadają wysokich świadczeń emerytalno/rentowych, z których mogliby ponosić pełną odpłatność za pobyt, a średni miesięczny koszt utrzymania w dps wynosił w 2018 roku od 2.930 do 3.600 zł.

Średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej ustala każdego roku starosta powiatu, na terenie którego dps się znajduje. W związku z tym nie mamy jako gmina wpływu na koszt utrzymania w dps i musimy ponosić odpłatność zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Z wywiadów alimentacyjnych przeprowadzanych u rodziny osób umieszczanych w domach pomocy społecznej wynika jednoznacznie, że nie jest ona w stanie dopłacać do kosztów pobytu członka rodziny w dps z uwagi na niskie dochody. Tak więc wkład gminy w odpłatność za pobyt w dps jest duży i co roku wzrasta. Im mniejsza wysokość świadczenia emerytalno-rentowego mieszkańca domu, tym większe koszty ponoszone przez gminę.

Z naszych obserwacji wynika, że zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta i wzrastać będzie. Ponadto zauważamy również to, że najbliższa rodzina osoby wymagającej pomocy, pragnie unikać problemu opieki nad starszym, schorowanym członkiem rodziny. Zauważalny rozpad więzi rodzinnych powoduje wzrost wydatków w tym rozdziale. Świadczenie w postaci skierowania do dps jest stosowane przez ośrodek w ostateczności, kiedy naprawdę nie ma rodziny mogącej wesprzeć świadczeniobiorcę lub jego stan zdrowotny naprawdę tego wymaga. W celu zobrazowania wydatków ponoszonych przez gminę za pobyt w domach pomocy społecznej przedstawiam wzrost wydatków na to zadanie za lata 2012-2018 w poniższej tabeli:

Tabela 7: Wzrost wydatków gminy za ponoszenie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2018

Lp.	Lata	Liczba osób	Wydatkowana kwota
1	2012	18	364.456
2	2013	25	420.621
3	2014	23	493.103
4	2015	25	482.289
5	2016	26	604.732
6	2017	31	722.107
7	2018	36	846.717

2. W rozdziale 85230 wydatkowano kwotę 158.638 zł na realizację programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" oraz w rozdziale 85295 kwotę 20.245 zł na realizację programu prac społecznie użytecznych.

•Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Dożywianie dzieci i zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobom tego pozbawionym jest zadaniem własnym obowiązkowym gminy. Adresatami są dzieci od 0-7 roku życia, uczniowie szkół podstawowych, ponadgimnazjalnych oraz osoby dorosłe w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności samotne, starsze, chore, niepełnosprawne, jeżeli ich dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Na realizację programu " Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wydatkowano w 2018 roku kwotę 158.638 zł. Zadanie to było dofinansowane z budżetu wojewody w kwocie 89.500 zł, kwota 69.138 zł pochodziła z budżetu gminy. Dożywianiem objęte były dzieci, młodzież, osoby starsze, chore, samotne, niepełnosprawne nie mające warunków do sporządzenia posiłku.

Tabela 8: Posiłek – świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Posiłek	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Posiłek ogółem w tym:	142	20.335	158.638
Dzieci	109	13.124	85.065
Dorośli	33	7.211	73.573

Średni koszt posiłku dla dzieci w 2018 r. wyniósł 7.50, w tym dla osoby dorosłej 9.50 zł. Finansowanie całości zadania „dożywianie” odbywało się zgodnie z porozumieniem gminy i wojewody 60% na 40% ze strony gminy.

•Prace społecznie użyteczne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdnicy na mocy Porozumienia z dnia 23.04.2009 roku w sprawie nawiązania partnerstwa zadaniowego, które dotyczy współpracy na rzecz rozwoju i upowszechniania form aktywnej integracji oraz pracy socjalnej na terenie Gminy Świdnica. Celem Porozumienia jest współpraca na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, poszukujących pracy lub nie pozostających w zatrudnieniu, będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne stanowią istotny element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej. W 2018 roku prace społecznie użyteczne organizowane były w naszej gminie po raz dwunasty. Podstawą prawną do ich zorganizowania jest rozporządzenie Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych. W roku 2018 podmiotem, w którym organizowane były prace społecznie użyteczne był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, miejscem wykonywania prac społecznie użytecznych był teren Gminy Świdnica.

W 2018 roku Gmina Świdnica podpisała z PUP Świdnica trzy Porozumienia w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych tj: Porozumienie z dnia 19.02.2018 roku na okres od 1.03.2018 r. do 30.11.2018 r. liczba osób:12, Porozumienie z dnia 22.03.2018 roku na okres 26.03.2018 r. do 30.11.2018 r. liczba osób:3, Porozumienie z dnia 06.04.2018 roku na okres od 10.04.2018 r. do 30.11.2018 r. liczba osób:3. Liczba skierowanych do prac społecznie użytecznych osób bezrobotnych wyniosła w 2018 roku łącznie 18 osób. W/w prace organizowane były w następujących miejscowościach: Bojanice, Pszenno, Bystrzyca Górna, Krzczonów, Jagodnik, Komorów, Lutomia Dolna, Lubachów, Mokrzeszów, Niegoszów, Sulisławice, Wilków, Witoszów Dolny, Witoszów Górny i Gogołów.

Od kilku lat program prac społecznie użyteczne cieszy się dużym powodzeniem wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wprawdzie dla niektórych jest on jednym ze sposobów na przeżycie, ale to także okres pozwalający złagodzić w części czas oczekiwania na własne świadczenia emerytalno-rentowe. Należy go nadal realizować, ponieważ w naszej gminie jest bardzo skuteczny i przynosi wymierne efekty.

Wymiernym efektem prac społecznie użytecznych jest zmiana wyglądu naszych miejscowości. To ogromna zasługa naszych sołtysów, którzy nadzorują pracujących w pracach społecznie użytecznych. Kolejny już rok realizacji programu prac społecznie użytecznych pozwolił wspólnie wypracować metody aktywizacji klientów ops-u, a kolejne lata na pewno je jeszcze udoskonalą. W powiecie świdnickim jesteśmy jedyną gminą, która typuje do tego programu tak dużą liczbę osób.

Łącznie na prace społecznie użyteczne wydatkowano w 2018 r. **50.544 zł**, gmina wkład własny wniosła w kwocie **20.245 zł**.

Bezrobotni przepracowali na rzecz gminy **6.240** godzin. Stawka za jedną godzinę pracy wynosiła 8.10zł, wymiar czasu pracy miesięcznie wynosił 40 godzin. Osoby bezrobotne otrzymywały wynagrodzenie w wysokości - 324 zł netto m-nie.

3. Usługi opiekuńcze.

Zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w środowisku. Obejmują one pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W rozdziale **85228 usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze** wydatkowano kwotę **656.394 zł** dla 53 osób. Pomoc w tej formie służyła temu, aby jak najdłużej utrzymać te osoby w ich dotychczasowym środowisku zamieszkania, ponieważ do pomocy instytucjonalnej podchodzą z niechęcią. Tę formę pomocy realizowano w formie umów zleceń z najbliższymi sąsiadami, którym ufają osoby wymagające pomocy.

W poniższej tabeli zobrazowano wydatki na usługi opiekuńcze za lata 2012-2018.

Tabela 9: Wydatki gminy na usługi opiekuńcze w latach 2012-2018

Lp.	Lata	Ilość osób	Wydatki
1	2012	47	438.590
2	2013	39	390.398
3	2014	33	372.596

4	2015	33	482.289
5	2016	41	604.732
6	2017	53	626.657
7	2018	53	656.394

Wzrost kwoty na usługi opiekuńcze w porównaniu do roku poprzedniego, mimo tej samej liczby osób korzystających z tej formy pomocy spowodowany jest wzrostem stawki godzinowej, która od 1 stycznia 2018 roku dla pracujących na umowę zlecenie wyniosła 13,70 zł brutto.

4. W ramach **rozdziału 85213** realizowane były wydatki na opłacanie składki zdrowotnej za osoby otrzymujące zasiłki stałe i nie mogące ubezpieczyć się z innych źródeł. Jest to zadanie własne gminy, na które otrzymujemy dotację. Wydatkowana kwota wyniosła **27.109,53 zł** (środki z budżety wojewody jako dof. zadań własnych gminy wyniosły 26.600 zł).

5. W ramach **rozdziału 85214** realizowane były zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne, zasiłki stałe. Ogółem wydatki w tym rozdziale wyniosły : **323.135,67 zł**.

- **Zasiłek okresowy** przyznawany jest zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę , niepełnosprawność, braku możliwości otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (wówczas świadczenie to podlega zwrotowi). Jest to zadanie dofinansowywane z budżetu wojewody. W roku 2018 na tę formę pomocy wydatkowano kwotę **108.295 zł**, w tym z budżetu wojewody **103.000 zł**, z budżetu gminy **5.295zł**. Z pomocy w tej formie skorzystało 100 rodzin (227 osób w tych rodzinach), świadczeń wypłacono 302.

Tabela 10: Wydatki na zasiłki okresowe w 2018

Zasiłki okresowe w 2018 roku	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłki okresowe – ogółem, z tego:	100	227	302	108.295
- środki własne				5.295
- dotacja				103.000
w tym przyznane z powodu:				
bezrobocia	63	142	182	62.689
długotrwałej choroby	23	44	45	13.920
niepełnosprawności	6	16	21	10.934
inny powód	19	58	54	20.752

- **Zasiłek celowy** przyznawany jest zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności na: pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobne remonty, naprawy w mieszkaniu, koszty pogrzebu, udzielenie schronienia, zaspokojenie bieżących potrzeb w związku opuszczeniem zakładu karnego, na częściowe pokrycie wydatków powstałych wskutek zdarzenia losowego.

Tabela 11: Najważniejsze wydatki na zasiłki celowe i w naturze w 2018

Lp.	Rodzaj świadczenia/pomocy	Ilość osób/rodzin	Liczba świadczeń	Wydatkowana kwota
1	Schronienie od I-XII	7	1.137	28.425
2	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	4	4	21.000

3	Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem w tym: zasiłki celowe specjalne	213 53	x 82	185.100 26.105
4	Sprawienie pogrzebu	1	1	2.000
5	Wkład własny w projekcie "Aktywnie w Gminie Świdnica"	22	x	13.800
6	Dofinansowanie do zasiłków okresowych	X	X	5.295
7	Dofinansowanie do zasiłków stałych	X	529	4.408

- Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany **specjalny zasiłek celowy**. Głównym powodem przyznania tej formy pomocy była długotrwała choroba /porażenie mózgowie, padaczka, cukrzyca, choroby nowotworowe dzieci, brak uprawnień do świadczeń drugiego członka rodziny, nagle wypadki związane z pogorszeniem stanu zdrowia, utratą prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. U niektórych rodzin ustawowe kryterium dochodowe przekroczone było o niewielką kwotę. Dotyczyło to również osób, które pobierają świadczenia z KRUS, ponieważ te świadczenia są najniższe.
- Na zasiłki stałe** wydatkowano w 2018 roku kwotę **305.765 zł** (w tym 4.408 zł z budżetu gminy), ilość rodzin- 63, ilość świadczeń- 622, średnia wysokość świadczenia ok. 491,60 zł. Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi dochód bądź uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30,00 zł miesięcznie i wyższa niż 604,00 zł miesięcznie.

Tabela 12: Wydatki na zasiłki stałe w 2018

Zasiłki stałe w 2018 roku	Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłki stałe ogółem:	63	622	305.765
z tego:			4.408
- środki własne			301.357
- dotacja			
w tym przyznane dla osoby:			
samotnie gospodarującej	48	452	245.637
pozostającej w rodzinie	15	170	60.128

IV. Zadania zlecone gminie

1. Wśród świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej wymienione jest świadczenie pieniężne wypłacane **opiekunowi prawnemu ustanowionemu przez sąd**. Z tej formy wsparcia w 2018 r. skorzystało 2 osoby na łączną kwotę 4.200 zł, która sfinansowana była w całości z budżetu państwa.

2. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze

Świadczenia rodzinne realizowane są przez gminy od maja 2004 roku. Obsługa świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Ustawa była wielokrotnie zmieniana, wprowadzając zmiany na korzyść i niekorzyść świadczeniobiorców. System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. Świadczenia rodzinne są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada jednego roku do 31 października roku następnego.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła następujące rodzaje świadczeń:

- **zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,**
- **świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,**
- **jednorazową zapomogę z tyt. urodzenia się dziecka,**
- **świadczenie rodzicielskie.**

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do **świadczeń rodzinnych** jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych w 2018 roku – dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku i składek na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne wynosiło odpowiednio: 674,00 zł i 764,00 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Określone w ustawie kryterium dochodowe powinny spełniać rodziny ubiegające się o zasiłek rodzinny oraz dodatki do niego. Kryterium dochodowe obowiązuje również przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego (764 zł), a także jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka (1922zł). Pozostałe świadczenia są niezależne od wysokości dochodu rodziny. W sytuacji gdy rodzina przekracza ustawowe kryterium istnieje możliwość przyznania tych świadczeń z zastosowaniem tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Dla przykładu - jeśli rodzina przekracza kryterium o 380 zł, a uprawniona jest do zasiłku i dodatków w wysokości 400 zł, to od 400 odejmujemy 380 i oznacza to, że tej rodzinie należy się 20 zł miesięcznie. Gdyby ta różnica wynosiła 19 zł, rodzina już by nie otrzymała tego świadczenia, dlatego, że minimalna kwota do wypłaty, to właśnie 20,00 zł. Obowiązuje zasada, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łożenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W sytuacji osób samotnie wychowujących dzieci, oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców. Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej.

W 2018 roku wysokość zasiłku rodzinnego wynosiła:

- **95,00 zł** miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **124,00 zł** miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia i
- **135,00 zł** miesięcznie na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu: • urodzenia dziecka (1 000,00 zł. na dziecko; jest to świadczenie jednorazowe); • opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400,00 zł. miesięcznie), • samotnego wychowywania dziecka (193,00 zł. miesięcznie na dziecko a na dziecko niepełnosprawne o 80 zł więcej. W rodzinie mogą być wypłacone nie więcej jednak niż dwa dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka - 386,00zł); • dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (95,00 zł. miesięcznie na trzecie i na następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego); • kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (90,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat, 110,00 zł. - na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia); • rozpoczęcia roku szkolnego (100,00 zł. jednorazowo – na każde dziecko rozpoczynające naukę w szkole lub na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne); • podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (113,00 zł miesięcznie na zamieszkanie w internacie lub 69,00 zł. miesięcznie na dojazd do szkoły - wypłacany przez 10 miesięcy w roku). Aby skorzystać z dodatków należy mieć prawo do zasiłku rodzinnego. Prawo do poszczególnych dodatków ustalane jest po spełnieniu warunków w ustawie.

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami, w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są trzy rodzaje **świadczeń opiekuńczych**:

• **zasiłek pielęgnacyjny** - świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przy emeryturze lub rencie z FUS;

• **świadczenie pielęgnacyjne** - przyznawane jest osobom, które rezygnują bądź nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zawodowej, by opiekować się niepełnosprawnym członkiem rodziny wymagającym szczególnej opieki, na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej jednak

nie później niż do 25 roku życia. W 2018 roku kwota świadczenia wyniosła 1477 zł miesięcznie.

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** - przysługuje osobie, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego zależy jest od dochodu rodziny sprawującej opiekę (764,00 zł) oraz rodziny osoby wymagającej opieki w rodzinie (niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, a po sześciu miesiącach jego aktualizacja). W 2018 roku specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwał w kwocie 520,00 zł miesięcznie do 31 października 2018 roku oraz począwszy od 1 listopada 2018 roku do nadal w wysokości 620,00 zł miesięcznie.

- **zasiłek dla opiekuna** - celem realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 roku, Sejm w dniu 4 kwietnia 2014 roku przyjął ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Ustawa weszła w życie 15 maja 2014 roku i na jej podstawie osoby, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, mogły (do 15 września 2014r.) ubiegać się o przyznanie zasiłku dla opiekuna. Wypłata zasiłku następuje po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, który aktualizowany jest co 6 miesięcy. Jednocześnie Ośrodek opłaca składki emerytalno- rentowe i zdrowotne od świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna. Składki opłacane są za opiekunów od podstawy wysokości świadczenia - do ZUS lub składka miesięczna 89,00 zł - do KRUS. W 2018 roku specjalny zasiłek dla opiekuna wypłacany był w kwocie 520,00 zł miesięcznie do 31 października 2018 roku oraz począwszy od 1 listopada 2018 roku do nadal w wysokości 620,00 zł miesięcznie.

Do katalogu świadczeń rodzinnych zaliczana jest też **jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka**, wypłacana w wysokości 1 000,00zł jednorazowo, uzależniona od kryterium dochodowego (1922,00 zł na osobę) oraz zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego opiekę lekarską minimum od 10 tygodnia ciąży.

Zupełnie nowym świadczeniem w grupie świadczeń rodzinnych było **świadczenie rodzicielskie**, które wprowadzone zostało od 1 stycznia 2016 roku. Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko i nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Wypłata świadczenia nie jest uzależniona od kryterium dochodowego. Wysokość świadczenia rodzicielskiego wynosi 1000 zł miesięcznie i przysługuje przez okres 52 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka, 65 tygodni -2 dzieci.

Cały proces ubiegania się o świadczenia obok tradycyjnej drogi "papierowej", może być od stycznia 2016r. realizowany drogą elektroniczną. Za pośrednictwem systemów teleinformatycznych: ePUAP oraz emp@tia udostępniono możliwość składania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o Kartę Dużych Rodzin oraz niezbędnych dokumentów jakie powinny zostać dołączone do wniosku (chodzi o takie, których obieg możliwy jest w postaci elektronicznej, a których uwierzytelnienie możliwe jest na poziomie osoby wysyłającej). Ośrodek samodzielnie pozyskuje od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych m.in. informacje o: dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz o zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Ośrodek na bieżąco monitoruje także sytuacje klientów i członków ich rodzin, którzy podejmują zatrudnienie poza granicami kraju. Przepisy o koordynacji zabezpieczenia społecznego, zgodnie z którymi w głównej mierze ośrodek współpracował w 2018 roku z Marszałkiem Województwa w tym zakresie, pozwalają naszym obywatelom korzystać ze świadczeń rodzinnych za granicą, jednak w ścisłej zależności i współpracy z jednostką pomocy społecznej z terenu miejsca zamieszkania w kraju.

Tabela 13: Wydatki na świadczenia rodzinne w 2018 roku

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Liczba uprawnionych	Kwota świadczeń
Zasiłek rodzinny	10874	575	1.200.215,92
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	87	56	51.317,90
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	320	41	124.314,06

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka	437	36	73.945,55
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	98	13	8.193,27
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	818	74	86.520,74
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1439	390	58.949,56
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu pokrycia wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	54	7	6.102,00
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	1325	147	83.100,42
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1534	109	134.077,43
Świadczenie rodzicielskie	431	70	392.392,20
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności	3779	334	594.539,08
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia 75 roku życia	44	5	6.920,52
Świadczenie pielęgnacyjne	897	80	1.320.055,30
Składka na ubezpieczenie społeczne opłacana za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	591	53	223.548,71
Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	684	64	88.552,26
Specjalny zasiłek opiekuńczy	119	13	63.294,20
Składka na ubezpieczenie społeczne opłacana za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	68	7	9.716,17
Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	91	11	4.348,80
Zasiłek dla opiekuna	65	6	32.720,00
Składka na ubezpieczenie społeczne opłacana za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	38	5	5.602,92
Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	61	6	2.944,80
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	111	109	111.000,00
Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka – Ustawa "Za życiem"	0	0	0,00
RAZEM:	x	x	4.682.371,81

Od 1 stycznia 2017 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin niepełnosprawne dzieci. W ramach Programu przewidziano dodatkowe jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł. Przysługuje ono rodzinie w przypadku narodzin dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub chorobą zagrażającą jego życiu. Świadczenie przysługuje niezależnie od wysokości dochodu osiąganego przez członka rodziny. Wniosek o wypłatę świadczenia należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Ponadto podstawowym warunkiem jest posiadanie zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo

nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowego) jednorazowe świadczenie przysługuje w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez położną. Z wnioskiem o jednorazowe świadczenie mogą występować: matka, ojciec, opiekun prawny albo opiekun faktyczny (czyli osoba faktycznie zajmująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) będący świadczeniobiorcą świadczeń opieki zdrowotnej lub osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji – w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W 2018 roku nie wypłacono świadczeń w ramach Programu „Za życiem”.

3. Świadczenie wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016r. Ośrodek realizuje ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Program „Rodzina 500 plus” to szerokie i uniwersalne wsparcie dla polskich rodzin, którego celem jest pomoc w wychowaniu dzieci oraz odwrócenie negatywnego trendu demograficznego w Polsce. Program ten zakłada wypłatę nieopodatkowanego świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 18 roku życia. Świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko w rodzinie wypłacane jest niezależnie od dochodu uzyskiwanego przez członków rodziny. Rodziny o niskich dochodach (do kwoty 800 zł na osobę w rodzinie lub 1200 zł na osobę w rodzinie, w której wychowywane jest niepełnosprawne dziecko) otrzymują wsparcie także na pierwsze lub jedyne dziecko. W przypadku gdy dziecko objęte jest opieką naprzemienną (ustaloną orzeczeniem sądu) świadczenie wychowawcze dzieli się pomiędzy rodziców dziecka proporcjonalnie do liczby dni kalendarzowych przez które rodzic sprawuje opiekę naprzemienną. Świadczenie wychowawcze jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Wypłaty świadczenia wychowawczego i koszty jego obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Świadczenie wychowawcze nie jest liczone do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia. Wsparcie jest przyznawane na wniosek. Prawo do świadczenia wychowawczego 500+ jest ustalane na okres od 1 października danego roku do 30 września kolejnego roku.

Tabela 14: Wydatki na świadczenia wychowawcze w 2018 roku

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Liczba uprawnionych	Kwota świadczeń
Świadczenie wychowawcze bez świadczenia na pierwsze dziecko	13007	1080	6.503.500,00
Świadczenie wychowawcze ze świadczeniem na pierwsze dziecko z powodu niskich dochodów	6172	681	3.060.428,08
Świadczenie wychowawcze ze świadczeniem na pierwsze dziecko z powodu niepełnosprawności	432	62	216.000,00
		Ogółem:	9.779.928,08

4. Świadczenie „Dobry start”

Od 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy realizuje nowe zadanie tzw. 300 plus, którego zasady przyznawania i wypłacania określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie przysługuje raz w roku w wysokości 300,00 zł na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 lat (także w przypadku ukończenia 20 lat w bieżącym roku przed rozpoczęciem roku szkolnego). Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia (także w przypadku ukończenia 24 lat w bieżącym roku przed rozpoczęciem roku szkolnego). Program obejmuje dzieci wychowujące się zarówno w rodzinach, jak i te przebywające w pieczy zastępczej. Wsparcie z programu „Dobry start” przysługuje rodzicom, opiekunom prawnym i faktycznym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, a także dyrektorom placówek opiekuńczo-

terapeutycznych. W 2018 roku w ramach realizacji świadczenia „Dobry start” wydatkowano kwotę **631.200 zł**. Świadczeniem objęto **2.104** dzieci (i osób uczących się).

5. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego

Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725,00 zł, Świadczenia alimentacyjne przysługują osobom uprawnionym, które mają zasądzone alimenty od osoby zobowiązanej, a egzekucja tych alimentów jest bezskuteczna. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku Ośrodek wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 88 rodzin, w których wypłacono świadczenia dla 89 osób na ogólną kwotę 445.560,31 zł. Zgodnie z art. 27 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dłużnik alimentacyjny zobowiązany jest do zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami. Dłużnicy alimentacyjni zwrócili w 2018 roku kwotę 150.669,99 zł. Z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. Wpłata świadczeń alimentacyjnych niesie ze sobą bardzo rozległe postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy prowadzi postępowanie ogółem wobec 25 dłużników, przy czym ogólnie dłużników mamy 169, jednak postępowanie mamy prawo prowadzić tylko wobec dłużników, gdzie w sprawie wypłacane są obecnie świadczenia alimentacyjne.

Tabela 15: Wydatki na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego w 2018 roku

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego	445.560,31
Liczba świadczeń	1229
Liczba rodzin	88
Liczba uprawnionych	89
Kwota zwrócona przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z FA	150.669,99
Kwota odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń z FA	3114

V. Pozostała działalność

1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

- **Dodatek mieszkaniowy** jest formą pomocy dla rodzin, osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych. Wpłata dodatków jest zadaniem gminy realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Pomoc w postaci dodatku ma na celu zmniejszenie wysokich kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, ponoszonych przez osoby i rodziny o najniższych dochodach. W roku 2018 na pomoc w postaci dodatków wykorzystano kwotę **45.797,20 zł**.
- Ustawa z dnia 26 lipca 2013r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r. poz. 984) wprowadzono od 01 stycznia 2014r. prawo do zryczałtowanego **dodatku energetycznego**. Ustawa ta wprowadziła nową definicję – odbiorca wrażliwy energii elektrycznej. Zgodnie z przyjętym zapisem w Prawie energetycznym w art. 3 pkt. 13c – jest to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Aby otrzymać dodatek energetyczny należy: - posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego, - złożyć wniosek o dodatek energetyczny z załączoną umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy, - zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Na wypłatę dodatków energetycznych w roku 2018 wydatkowano kwotę **77,90 zł**.

Tabela 16: Wydatki na dodatki mieszkaniowe i energetyczne w 2018 roku

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych	Kwota świadczeń
Dodatki mieszkaniowe	52	45.797,20
Dodatki energetyczne	1	77,90

Z roku na rok obserwuje się spadek ilości osób korzystających z dodatków mieszkaniowych. Jednym z powodów spadku wydatków na wypłatę dodatków mieszkaniowych jest brak nawyku korzystania z tej formy pomocy, jeszcze innym ukrywanie dużych zaległości czynszowych. W myśl przepisów jednak mając zadłużenie można ubiegać się o dodatek mieszkaniowy. Warunkiem jest zapłata ostatniej bieżącej raty i wnioski można złożyć. W roku 2018 ośrodek realizował pomoc w postaci zapłaty za bieżącą ratę czynszu i w ten sposób osoby mogły korzystać z dodatku mieszkaniowego.

2. Profilaktyka, rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii

Nie od dziś wiadomo, że nadużywanie alkoholu i środków odurzających jest w Polsce jednym z najważniejszych problemów społecznych. Z roku na rok wzrasta spożycie alkoholu, narkotyków i środków odurzających wśród młodzieży, obniża się wiek inicjacji alkoholowej, na tle alkoholizmu i narkomanii rodzą się patologie społeczne, takie jak m.in. przemoc w rodzinie. Rodzi to konieczność podejmowania działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem.

Spośród różnych kwestii społecznych te związane z problematyką wynikającą z nadużywania alkoholu, stosowania środków uzależniających i psychoaktywnych oraz stosowania przemocy należą do jednych z trudniejszych do rozwiązania a ich koszty społeczne i ekonomiczne ponoszą nie tylko osoby uzależnione, ale i całe społeczeństwo.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków i środków odurzających oraz przeciwdziałaniem przemocy należą do zadań własnych gminy. Zadanie to realizowane jest poprzez uchwalany corocznie program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Źródłem pozyskiwania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych jest dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych. Środki pochodzące z tych opłat są ściśle powiązane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Podstawą prawną tych działań, a co za tym idzie Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii są:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

Zgodnie z treścią tych ustaw samorządy uzyskały kompetencję do podjęcia działań w tych zakresach.

Gmina może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do społeczności, a w szczególności:

1. zapobiegać negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych i usuwać je poprzez zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
2. udzielać rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzić działalność informacyjno - edukacyjną oraz wychowawczą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,
4. wspomagać działalność organizacji pozarządowych realizujących zadania związane z profilaktyką uzależnień,
5. podejmować interwencję w związku z naruszeniem przepisów oraz występować przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Partnerami samorządu gminy w realizacji przedsięwzięć jest: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych w Świdnicy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, Sądy, Placówki Oświatowe, Punkt Konsultacyjny ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Mieszkańców Gminy Świdnica, Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także osoby fizyczne zainteresowane problematyką przeciwdziałania alkoholizmowi.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu gminy odgrywają gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminna komisja jest powoływana w każdej gminie i zgodnie z intencją ustawodawcy ma stanowić interdyscyplinarny zespół ekspertów w sprawach związanych z alkoholem. W skład gminnej komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 4 cytowanej ustawy).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy powołana została Zarządzeniem nr 11/2007 Wójta Gminy Świdnica z dnia 18 stycznia 2007 roku. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji (posiedzeniach w siedzibie urzędu i posiedzeniach wyjazdowych) w wysokości: przewodniczący -231,00 zł brutto za posiedzenie, sekretarz -140,00 zł brutto za posiedzenie, członek -123,00 zł brutto za posiedzenie. Wynagrodzenie za pracę w komisji wypłacane jest w oparciu o Zarządzenie Wójta Gminy Świdnica w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz na podstawie listy obecności. W 2018 r. (tj. na dzień 03.12.2018 r.) do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 15 wniosków o leczenie osób uzależnionych, 5 osób zobowiązało się podjąć terapię dobrowolnie. Do Sądu skierowano 5 wniosków o leczenie. Komisja zaopiniowała pozytywnie (tj. na dzień 04.12.2018 r.) 6 postanowień o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz odbyła 20 posiedzeń. Konsultant ds. rozwiązywania problemów alkoholowych mieszkańców gminy przyjął 75 osób z problemem alkoholowym, a także 59 osoby współuzależnione.

Programy realizowane w roku kalendarzowym 2018

W ramach Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, zadaniem gminy jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia powszechnie dostępnych usług. Ich przygotowanie, poprawa jakości wymaga różnych przedsięwzięć, realizowanych na podstawie programów gminnych, które ustalają zgodnie ze swoimi kompetencjami organy gminy (wójt, rada).

- **„Zimowisko w posiadłościach lubachowskich”**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Zespołem Oświaty oraz Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym w Lubachowie zorganizowała wypoczynek zimowy w czasie ferii zimowych dla **30 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z grup podwyższonego ryzyka**.

Beneficjentami projektu „Aktywni – Asertywni”, realizowanego od 15 do 19 stycznia 2018 roku, okazali się uczniowie klas III -VII z rodzin z tzw. trudnościami ze Szkoły Podstawowej w Grodziszczu. Uczestnicy wyłonienie zostali ze społeczności szkolnej przez dyrekcję szkoły, wychowawców klas oraz pedagoga szkolnego.

Celem projektu było kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia, wskazanie różnorodnych form spędzania wolnego czasu oraz promowanie właściwych postaw wobec rówieśników, ze szczególnym zaakcentowaniem kształtowania właściwych postaw wobec zagrożeń, m.in. alkoholizmu, narkomanii czy nikotynizmu.

Dzieci zapoznano ze sposobami wyrażania własnego zdania w granicach nie naruszających praw innych osób oraz radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych, m.in.. rozwiązywania konfliktów bez uciekania się do przemocy.

Opiekunami i animatorami zajęć byli nauczyciele ze Szkoły Podstawowej w Grodziszczu. *Koszt: 7 763,00 zł*

- **„Przyjemne z Pożytecznym”**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, zgodnie z Programem, przyznała Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Pszennie tytułem dofinansowania uczniom wypoczynku w czasie ferii zimowych kwotę 2 000 zł.

Pięciodniowy pobyt 30 uczniów z klas I-VI w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie w terminie od 22 do 26 stycznia 2018 r. połączony został z udziałem w różnorodnych zajęciach edukacyjnych. Celem wypoczynku było kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia, zademonstrowanie różnych form spędzania wolnego czasu, promowanie właściwych postaw wobec rówieśników oraz integracja w warunkach pozaszkolnych. *Koszt: 2 000,00 zł*

- **„AsertywNIE używkom”**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, w ramach działań profilaktycznych, przy współpracy z Gminnym Zespołem Oświaty, Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym w Lubachowie, Szkołami Podstawowymi z Bystrzycy Górnej, Lutomi Dolnej, Grodziszczu, Pszenna, Witoszowa Dolnego oraz Mokrzeszowa oraz przy wsparciu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej ze Świdnicy i Komendy Powiatowej Policji ze Świdnicy

zrealizowała w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie V edycję programu „AsertywNIE używkom”.

Wspomniany program połączony był z zajęciami lekcyjnymi realizowanymi w formule tzw. „zielonej szkoły”, wzbogaconymi elementami edukacji prozdrowotnej zgodnie z priorytetami oświatowymi Gminy Świdnica na rok 2017/2018.

W programie wzięło udział 80 dzieci klas II z sześciu szkół podstawowych z terenu Gminy Świdnica. Program zrealizowany został w dwóch turnusach:

- I turnus: 05 - 09 marca 2018 r. - uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Pszennie, Witoszowie Dolnym oraz Bystrzycy Górnej.
- II turnus: 12 - 16 marca 2018 r. - uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Grodziszczu, Lutomi Dolnej oraz Mokrzeszowa.

Dla dzieci był to bardzo intensywnie spędzony czas. Codziennie do południa zasiadały do zajęć lekcyjnych, a zaraz po nich odbywały się zajęcia warsztatowe z pierwszej pomocy przedmedycznej, z profilaktyki zdrowotnej, zajęcia kulinarne – warsztaty zdrowego żywienia poprowadzone przez pracownika Sanepidu, muzyczne, taneczne, sportowe, komputerowe i socjoterapeutyczne.

Jedno z popołudni wypełnione było pokazami przenośnego planetarium „Bajkonur”, które odkryły przed uczestnikami projektu tajemnice kosmosu. Dzieci zafascynowane były tajemniczo mrugającymi punkcikami, o których opowiadał prawdziwy astronom pan Tomasz Lewicki, gdy prowadził je na „spacer po niebie.”

Drugoklasiści gościli także dzielnicowego, który przeprowadził pogadankę dotyczącą cyberprzemocy, zachowań i sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia życia, typu pożar czy atak terrorystyczny, wpływu uzależnienia od komputerów czy smartfonów na organizm dziecka. Uczestnicy spotkania „naocznie” i „namacalnie” poznali sprzęt, który służy policjantom do zabezpieczenia dużych imprez sportowych.

Pomimo tak napiętego harmonogramu dzieciom zabezpieczono także czas na spacer i wspólne zabawy oraz wieczorne pogaduchy do poduchy.

Wiosenny czas sprzyjał turniejom sportowym i zabawom na świeżym powietrzu.

Dodatkowo 07 i 14 marca 2018 r. dla dzieci został zorganizowany wyjazd edukacyjno-ekologiczny do Przedsiębiorstwa Utylizacji Odpadów w Sulistawicach. Gościli one w mieszkaniu Państwa Błyszczaków – maskotki supermena stojącej na straży czystości Gminy. W atrakcyjny sposób została poszerzona ich wiedza w temacie odnawialnych źródeł energii, konieczności i zasadności segregowania odpadów oraz szanowania środowiska naturalnego przez oszczędność wody czy energii elektrycznej. Wędrówka ścieżką dydaktyczną skutecznie zachęciła uczestników projektu do dokonywania ekologicznych wyborów w codziennym życiu.

Zwieńczeniem każdego z turnusów był występ muzyczno – teatralny dzieci przygotowany dla zaproszonych gości oraz rodziców.

„AsertywNIE używkom” to V edycja programu cieszącego się coraz większym zainteresowaniem uczestników i opiekunów. **Koszt: 8 462,00 zł**

- **Spektakl Profilaktyczny pt. „Dopalacze. Siedem stopni donikąd.”** zrealizowany w ramach Projektu: „WEŻ NIE BIERZ.”

Projekt profilaktyczny na rzecz podnoszenia świadomości społecznej i wiedzy na temat skutków zażywania narkotyków, a w szczególności tzw. dopalaczy „Weź nie bierz” został zorganizowany i współfinansowany razem z Gminą Miasto Świdnica.

Spektakl zatytułowany „Dopalacze. Siedem stopni donikąd” przygotowany i zrealizowany przez Teatr Kamienica z Warszawy skierowany został do młodzieży szkolnej.

15 października 2018 r. sztuka została wystawiona na scenie teatralnej Świdnickiego Ośrodka Kultury. Przedstawienie składało się z siedmiu odsłon, siedmiu stopni, w ciągu których obnażona została brutalna prawda na temat samych dopalaczy oraz motywacji społecznej, która za nimi stoi. Te „narkotyki przyszłości” są substytutem przygody, potrzebą przeżycia czegoś, czego rzeczywistość nie dostarcza, straszliwym w skutkach „nieznanym światem”, który kusi w czasach, gdy Internet, media czy popkultura odzierają świat z wszelkiej tajemnicy.

Beneficjentami projektu i odbiorcami sztuki była młodzież szkolna ze wszystkich gminnych szkół, 239 uczniów klas VIII i klas III z oddziałów gimnazjalnych. Scenariusz i tematyka sztuki zaskoczyła widza bardzo dorosłym podejściem do tego tak bardzo młodzieżowego tematu. Celem było odkłamanie mitów funkcjonujących wokół dopalaczy jako bezpiecznych i legalnych środków poprawiających samopoczucie.

Po spektaklu odbył się panel dyskusyjny poprowadzony przez psychologa i terapeutę ze Świdnickiego Centrum Psychoedukacji i Terapii panią Dorotę Werner. **Koszt: 10 100,00 zł**

Wypoczynek letni

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii został zorganizowany i sfinansowany wypoczynek letni dzieci, młodzieży oraz seniorów z terenu Gminy Świdnica.

• „Bądź Swym Przyjacielem”

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym w Lubachowie zorganizowała oraz sfinansowała koszty pobytu 38 uzależnionych i współuzależnionych osób w wieku 60+ z terenu Gminy Świdnica.

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie gościło wspomnianych mieszkańców naszej gminy.

Wypoczynek zorganizowany został w ramach projektu „Bądź Swym Przyjacielem” w terminie **od 23.06.2018 r. do dnia 29.06.2018 r.** W programie udział wzięli seniorzy z **16 sołectw** z terenu Gminy Świdnica, tj. z: Lubachowa, Pankowa, Bojanic, Makowic, Burkatowa, Krzczonowa, Zawiszowa, Pogorzały, Słotwiny, Krzyżowej, Wieruszowa, Pszenna, Lutomi Dolnej, Lutomi Górnej, Grodziszca, Opoczki, Komorowa, Modliszowa oraz Bystrzyca Górnej.

Pobyt rozpoczął się 23 czerwca. Kolejnego dnia, w ramach wycieczki do Krzyżowej, uczestnicy zwiedzili Pałac i jego okolice. Dla uczestników został przygotowany program zawierający ponad 80 godzin zajęć o różnorodnej tematyce.

Każdego dnia odbywały się warsztaty socjoterapeutyczne umożliwiające nie tylko zdobycie wiedzy w temacie uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu oraz przeciwdziałania przemocy, ale przede wszystkim nabycie praktycznych umiejętności radzenia sobie z przeżywanymi trudnymi sytuacjami, uczuciami czy też potrzebami.

W sposób kompetentny wzmacniano zarówno motywację uczestników do wprowadzania pozytywnych i pożądaných zmian w swym codziennym życiu, jak i poczucie własnej wartości, aby chronić przed wykluczeniem społecznym.

Uświadamiano im ich zalety, mocne strony i „budzono” dawno zapomniane umiejętności, by wskazać, jak z tych cennych zasobów korzystać.

Codziennie warsztaty socjoterapeutyczne wzbogacone zostały zajęciami teatralno-tanecznymi, prowadzonymi w sposób bardzo interesujący i aktywny, warsztatami muzycznymi, zajęciami sportowymi i plastycznymi, a także zajęciami z rękodzielnictwa.

Kinezylogia edukacyjna z elementami arteterapii uświadomiła Seniorom możliwość aktywizacji własnego umysłu za sprawą gimnastyki i higieny mózgu oraz ruchu na świeżym powietrzu w celu poprawienia jakości własnego życia.

Praca z uczestnikami odbywała się poprzez rozmowę, aktywne słuchanie, psychozabawę, psychodramę i relaksację, aktywny wypoczynek i naukę zdrowego stylu życia.

Wspólnie spędzony czas sprzyjał wzajemnemu poznaniu siebie i swych potrzeb, dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem oraz budowaniu więzi pomiędzy uczestnikami. Wypełniony był radością.

Wspomniany program terapeutyczny z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych był już piątą edycją projektu cieszącego się wielkim uznaniem i zainteresowaniem uczestniczących w nim osób. Koszt: **20 351,50 zł**

• Obóz Niesulice

Wzorem lat ubiegłych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy zorganizował bezpłatnie również wypoczynek wakacyjny dla 27 dzieci w wieku od 10 do 16 lat z rodzin dysfunkcyjnych z grup podwyższonego ryzyka z terenu Gminy Świdnica. Dzieci odpoczywały w okresie **od 29.06.2018 r. do 13.07.2018 r.** pod namiotami w Niesulicach nad jeziorem Niesłysz na Pojezierzu Lubuskim w Bazie Obozowej ZHP Świdnica. Obóz rekreacyjny, z elementami żeglarstwa i jazdy konnej, przygotowano pod hasłem „STREFA PRZYGDODY” i wzbogacono go programem profilaktyki zdrowotnej. a dzieci czekało wiele atrakcji takich jak: festiwale piosenki, wędrownki, imprezy na orientację, olimpiada sportowa, konkursy plastyczne, ogniska, dyskoteki, wyścig kajaków itp. Duże doświadczenie organizatorów oraz dobrze wykwalifikowana i kreatywna kadra okazały się kolejnym raz gwarantem pomyslnego wakacyjnego pobytu dzieci.

• Półkolonia Świdnica „Miasto Dzieci”

Świdnica „Miasto Dzieci” – to, wzorowany na świecie ludzi dorosłych, świat dla dzieci, gdzie przez naśladowanie uczestnicy uczą się, w formie zabawy, pracy, zarabiania pieniędzy oraz podejmowania decyzji. Organizatorzy projektu postawili sobie jako cel zapewnienie dzieciom atrakcyjnej formy spędzenia wakacyjnego czasu oraz wskazanie im wielu możliwości zatrudnienia i odnalezienia zajęć, które interesują, pasjonują, angażują. Udział w Półkolonii Świdnica „Miasto Dzieci” wzięło ponad 1000 uczestników, w tym 90 dzieci z terenu Gminy Świdnica.

Dzieci przebywały bezpłatnie na zabezpieczonym terenie Świdnickiego Ośrodka Sportu w terminach:

I Turnus: **03 – 06 lipca 2018 r.**

II Turnus: **09-12 lipca 2018 r.**

Świdnica „Miasto Dzieci” - to program, który wychodzi naprzeciw oczekiwaniom młodych ludzi. To realizacja dziecięcych marzeń i próba wcielenia ich w życie, to szansa na uwierzenie w siebie i udowodnienie, że wszystko jest możliwe dla tego, który chce. To projekt, który poprzez zabawę wychowuje, uczy pracy w zespole, szacunku dla pieniędzy i wykonywanych zadań, ale także wpływa na rozwój pozytywnych cech charakteru, takich jak tolerancja, poczucie odpowiedzialności za siebie i innych, życzliwość, działanie na rzecz drugiego człowieka, uczciwość. Po raz pierwszy w „Mieście Dzieci” wśród atrakcji znalazła się ścianka wspinaczkowa i paintball. Po zakończeniu pracy „pracownicy” otrzymywali wynagrodzenie wypłacane w specjalnej walucie-tauron, którą mogli wydać w Sklepiku Marzeń. Trzeba dodać, że ostatniego dnia każdego turnusu atrakcji było więcej: odbyła się wielka dyskoteka, rozdawano chmury waty cukrowej oraz zorganizowano wielką loterię fantową. Dzieci mogły wylosować fantastyczne klocki, piłki, deskorolki, tablet i piękny rower górski, a także wiele kilogramów słodyczy. Każde dziecko otrzymało torbę z upominkami i pyszne lody. Koszt: **6 021,30 zł**

• **Kolonie letnie w Pustkowie**

Kuratorium Oświaty we Wrocławiu sfinansowało kolonie letnie dla 10 dzieci i młodzieży z terenu Gminy Świdnica w nadmorskiej miejscowości Pustkowo gm. Rewal w Ośrodku Wczasowo-Kolonijnym „Magda”.

Wypoczynek został zorganizowany w okresie **od 02.08.2018 r. do 15.08.2018 r.**

Pierwszeństwo w korzystaniu z formy wypoczynku letniego miały dzieci z rodzin spełniających stosowne kryterium dochodowe kwalifikujące do zasiłku rodzinnego oraz dzieci z zaburzeniami somatycznymi.

W drodze postępowania przetargowego przeprowadzonego przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu organizatorem kolonii było **Biuro Podróży KON TIKI** Łabaz i Grochantz z Wrocławia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmuje działania służące realizacji zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych i starszych. Program posiada również poszczególne konkretne działania ukierunkowane na pomoc osobom z problemem alkoholowym i ich rodzinom. W Programie na rok 2019 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w poprzednich jego edycjach, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć, które uwzględniają potrzeby w zakresie profilaktyki uzależnień beneficjentów w różnym wieku, nie tylko dzieci i młodzieży, ale również osób dorosłych i starszych.

3. Karta „Dużej Rodziny”

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny jest realizowana w ramach rządowego programu wspierania rodzin wielodzietnych, skierowanego do rodzin posiadających co najmniej 3 dzieci, w wieku do 18 roku życia lub maksymalnie do 25 roku życia - jeżeli dziecko kontynuuje naukę szkolną. Do programu mogą przystąpić także rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Przyznanie Karty Dużej Rodziny jest bezpłatne, każdemu członkowi rodziny, niezależnie od dochodów. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą skorzystać z różnego rodzaju zniżek i uprawnień na terenie całego kraju. W okresie od 1.01.2018r. do 31.12.2018r. wydaliśmy 24 karty. Na koszty obsługi rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny wydatkowano w 2018 roku kwotę **332,19 zł** (zakup materiałów biurowych).

4. Pomoc materialna dla uczniów

Zgodnie z przepisem art. 90c ust. 2 ustawy o systemie oświaty pomoc socjalna dla uczniów realizowana jest w formie stypendium szkolnego oraz zasiłku szkolnego. Prawo do pomocy materialnej przysługuje uczniowi. Oznacza to, że osobą uprawnioną do stypendium szkolnego jest uczeń, a nie jego rodzice. Rodzice mogą co najwyżej złożyć wniosek o przyznanie tego świadczenia w przypadku gdy dziecko jest niepełnoletnie. Prawo do stypendium socjalnego uzależnione jest od dochodu na osobę w rodzinie ustalonym zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłek szkolny może być natomiast przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Można się o niego ubiegać w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku.

Tabela 17: *Stypendia szkolne dla uczniów i zasiłki szkolne w 2018 roku*

Liczba osób	64
Kwota świadczeń	98.208

5. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, (potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej), w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe w pomocy społecznej. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, pracownik socjalny przeprowadza rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej. Decyzje, potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przez okres 90 dni, wydano w 2017 roku na podstawie wywiadów środowiskowych dla 27 osób. Decyzje te są przez nas wysyłane także do NFZ.

VI. Aktywizacja klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy pozyskał środki finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 na realizację projektu pn. "Aktywnie w Gminie Świdnica". Projekt, którego realizację rozpoczęto 1 września 2017 roku a zakończono 30 czerwca 2018 roku. Po raz pierwszy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy realizował go w partnerstwie z Fundacją "MERCURY".

Założeniem Projektu był wzrost poziomu aktywności społecznej i zawodowej 22 osób (20 kobiet i 2 mężczyzn) zamieszkałych na terenie Gminy Wiejskiej Świdnica w wieku aktywności zawodowej, reprezentujących II i III profil, korzystających ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Dla uczestników Projektu zaplanowane zostało wsparcie w postaci usług aktywnej integracji o charakterze:

- społecznym: poradnictwo psychologiczne, rodzinne, praca socjalna,
- zawodowym: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy,
- edukacyjnym: szkolenia i kursy umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy oraz uczestnika.

Efektami Projektu było:

- 22 uczestników projektu zostało objętych wsparciem w programie,
- 8 uczestników uzyskało kwalifikacje po opuszczeniu programu,
- 3 osoby w założeniu, a faktycznie 6 osób po opuszczeniu programu uzyskały zatrudnienie.

Całkowita wartość Projektu "Aktywnie w Gminie Świdnica" wynosi: 151.100,00 zł, w tym wkład własny to kwota: 23.000,00 zł, w tym wkład własny wydatkowany w 2018 roku wyniósł 13.800,00 zł.

VII. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Rodzina jest wartością głęboko wpisana w naturę człowieka i ceniona przez każdego z nas. To dzięki niej jest możliwy rozwój kolejnych pokoleń. To w rodzinie poznajemy świat wartości, którymi warto kierować się w życiu. To ona stanowi fundament każdego państwa. Wychowuje, uczy, daje oparcie na różnych etapach życia. Jak słusznie zauważono w preambule ogłoszonej 22 października 1983 roku Karcie Praw Rodziny "rodzina jest miejscem spotkania różnych pokoleń, które pomagają sobie wzajemnie w osiągnięciu mądrości życiowej oraz w godzeniu praw poszczególnych osób z wymaganiami życia społecznego". Obecny czas nie jest łatwy dla rodziny, a szczególnie zmieniająca się sytuacja społeczno – gospodarcza spowodowała duże przemiany w życiu człowieka. Pojawiły się zagrożenia mające wpływ na rozwój rodziny. Coraz częściej zdarzają się też sytuacje, gdy właśnie w rodzinie spotyka nas wielka krzywda - przemoc ze strony tych, którzy powinni być dla nas przykładem i ostoją miłości. Jedno wiemy na pewno – NIKT W RODZINIE NIE ZASŁUGUJE NA PRZEMOC. Aby zapobiegać tym sytuacjom niezbędne jest zaangażowanie instytucji i organizacji działających na terenie gminy.

Istnieje wiele definicji przemocy. Przyjęło się, że jeśli ktoś kogoś bije, krzywdzi, maltretuje – to jest to właśnie przemoc. Jednak kiedy dochodzi do opisanie konkretnych zdarzeń i stwierdzenia, czy dane zachowanie i traktowanie jest przemocą, wtedy okazuje się, że sprawa wcale nie jest taka prosta, ani jednoznaczna.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa **przemoc** jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą". Definicja przemocy, która najbardziej oddaje istotę tego zjawiska brzmi: "**Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody**".

O przemocy mówimy wówczas, gdy spełnione są cztery warunki:

1. **Intencjonalność** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, bez względu na jej potrzeby.
2. **Nierównowaga sił** – w relacji jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy. Przewaga sił może występować na różnych poziomach fizycznym, psychicznym, ekonomicznym, społecznym, prawnym.
3. **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary np. Prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Jeżeli zatem powyższe warunki zostaną spełnione, wówczas bez wątpienia możemy stwierdzić, że w danej relacji występuje zjawisko przemocy. Należy pamiętać, że przemoc nie jest jednorazowym aktem. Jest to proces i ma tendencje do powtarzania się. **Nie zatrzymana przemoc narasta!**

Przemoc w rodzinie może przybierać następujące formy:

- **przemoc fizyczna** – to wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły powodujące uszkodzenie ciała np. Popychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie, wykręcanie rąk itp.
- **przemoc psychiczna** – to działania wykorzystujące świadome wpływanie jednej osoby na drugą, sposób życia drugiej osoby bez jej przyzwolenia, za pomocą takich narzędzi jak np. Wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, krytykowanie, kontrolowanie, izolowanie, wymawianie, ciągle niepokojenie itp.
- **przemoc seksualna** – to wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych, np. Pożycia seksualnego, nieakceptowanych form współżycia seksualnego, gwałt, demonstrowanie zazdrości, wyśmiewanie ciała, krytyka zachowań seksualnych itp.
- **przemoc ekonomiczna** – ma na celu uzależnienie finansowe od sprawcy, np. Ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka itp.
- **zaniedbanie** – naruszenie obowiązku opieki ze strony bliskich przejawiające się w formach zaniedbania potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych wynikające z braku dbałości czy też opieki, stosowane najczęściej wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych.

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym - ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, w art. 6 ust. 2 pkt 1 nakłada na każdą gminę obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez opracowanie i realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Należy to do zadań własnych gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020 przyjęty Uchwałą nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 roku ma przyczynić się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia w/w zjawiska, zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc, zwiększenia pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz poprawy kondycji rodzin z terenu Gminy Świdnica.

Celem Programu jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy. Adresowany jest on do wszystkich mieszkańców Gminy Świdnica, przede wszystkim ofiar przemocy w rodzinie, jej sprawców i świadków.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020 ma za zadanie integrować i rozwijać współpracę pomiędzy instytucjami pomocowymi działającymi w Gminie Świdnica. Jego skuteczność zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania i monitorowania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy. W realizacji Programu uczestniczą zatem specjaliści zaangażowani w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy. Problematyka związana z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest bowiem zjawiskiem wielowymiarowym i wymaga zaangażowania nie tylko ze strony wszystkich służb działających w jej obszarze, ale również całego społeczeństwa.

Opracowanie i realizacja Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020 ma na **celu**:

- stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc,
- zwiększenie dostępności i skuteczności programów profilaktycznych, profesjonalnej edukacji osób działających na rzecz rodziny dotkniętej przemocą,
- prowadzenie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy,
- dostarczanie wiedzy społeczeństwu o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- motywowanie społeczności lokalnych, mass mediów, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy.

Założeniem Programu jest:

- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

W 2018 roku realizowane były następujące działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020:

<i>L.P.</i>	<i>Działania i cele operacyjne</i>	<i>Sposób realizacji</i>
1.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - w ramach działań i spotkań prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupy robocze, - podejmowanie działań wynikających z procedury "Niebieskie Karty" oraz nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - coroczne składanie do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (za 2018 rok – w/w sprawozdanie przekazano w CAS w dniu 8.02.2019r.), - w 2018 roku dokonano na wniosek MPiPS analizy czynników ułatwiających i utrudniających pomaganie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w Gminie Świdnica,
		<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, - dystrybucja ulotek, plakatów skierowanych do ofiar, świadków, sprawców przemocy w rodzinie oraz osób i

2.	Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie	<p>instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - umieszczanie plakatów i informacji na tablicy informacyjnej GOPS, a także stronie internetowej GOPS i UG w Świdnicy, - wspieranie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży realizowanych przez placówki oświatowe obejmujące tematykę przeciwdziałania przemocy w środowisku szkolnym, domowym i lokalnym, - cykliczne prelekcje prowadzone w szkołach oraz świetlicach wiejskich przez przedstawicieli policji, w ramach programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotyczące bezpieczeństwa, agresji i zjawiska przemocy, - działania edukacyjne prowadzone przez przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych mające na celu profilaktykę w zapobieganiu powstawania przemocy w rodzinie,
3.	Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - coroczne szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy adresowane do przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych, pracowników socjalnych, przedstawicieli policji, służby zdrowia, nauczycieli i pedagogów, przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorów wychodzące naprzeciw nieustatnnej konieczności podnoszenia kompetencji i wiedzy służb i instytucji w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie i udzielania kompleksowej pomocy zarówno ofiarom, jak i sprawcom, - udział przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w szkoleniach zewnętrznych, konferencjach, seminariach, spotkaniach itp., - wymiana doświadczeń w trakcie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, - stała współpraca służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy,
4.	Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy – pracownicy socjalni w ramach obowiązków zawodowych udzielają kompleksowej informacji zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i jej sprawcom o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz instytucjach i podmiotach świadczących taką pomoc, diagnozują sytuację oraz potrzeby rodzin dotkniętych przemocą, bezpośrednio współpracują z rodziną doznającą przemocy, jak i ze sprawcami przemocy domowej, - Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, w którym w każdą środę w godz. 9.00-12.00 terapeuta prowadzi terapię oraz udziela porad również rodzinom, w których występuje problem przemocy, - Dyżury w UG dzielnicowych PP w Słotwinie w każdy wtorek w godz. 9.00-12.00 – udzielanie niezbędnej pomocy i informacji oraz podejmowanie działań zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia mieszkańców Gminy Świdnica, w tym osób i rodzin dotkniętych przemocą, podejmowanie działań wobec sprawców przemocy, - Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej przy UG w Świdnicy, w którym mieszkańcy Gminy Świdnica, w tym również osoby i rodziny, w których występuje problem przemocy mogą korzystać z porad prawnych udzielanych przez radców prawnych, - dodatkowo mieszkańcy Gminy Świdnica, w tym osoby i rodziny, w których występuje przemoc mają możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów (psycholog,

	pedagog, prawnik, mediator itp.) w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Świdnicy, gdzie również kierowani są sprawy przemocy w rodzinie na zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie oraz Diecezjalnej Specjalistycznej Poradni Rodzinnej w Świdnicy, gdzie osoby zainteresowane mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologa, pedagoga, prawnika, specjalisty od przygotowania do życia w rodzinie oraz Telefonu Zaufania.
--	--

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które – choć odwieczne – dopiero od kilku lat jest w naszym kraju przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych różnych służb. Gmina realizuje je m.in. poprzez Zespoły Interdyscyplinarne

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020 na terenie Gminy Świdnica został powołany Zespół Interdyscyplinarny. Obowiązek utworzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, jako zadania własnego gminy wynika z Ustawy z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw.

Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica w obecnym składzie powołany został: - **Zarządzeniem Nr 131/2016 Wójta Gminy Świdnica z dnia 25 października 2016 roku** w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Szczegółowe warunki pracy ZI w Gminie Świdnica oraz tryb i sposób powoływania i odwoływania jego członków określa **Uchwała Nr XI/73/2011 Rady Gminy Świdnica z dnia 2 czerwca 2011 roku** w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

ZI w Gminie Świdnica na dzień dzisiejszy liczy 12 członków a w jego skład wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 3 osoby
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych - 1 osoba
- Policji – 1 osoba
- oświaty – 2 osoby
- ochrony zdrowia – 1 osoba
- organizacji pozarządowych – 3 osoby
- kuratorzy – 1 osoba.

Członkowie Zespołu wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Wójtem Gminy Świdnica a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i stworzenia możliwości udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup roboczych wytypowanych przedstawicieli.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020, w szczególności są to:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty". Czynności w ramach procedury "Niebieskie Karty" to działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Procedura została wprowadzona w życie w 2010 roku na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Rozporządzenie Rady Ministrów, szczegółowo opisujące przebieg procedury oraz wzory formularzy "Niebieskie Karty", pojawiło się dopiero jesienią 2011 roku, a realnie procedura zaczęła być stosowana w 2012 roku.

Obejmuje następujące etapy:

1. Etap 1: Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta – A",
2. Etap 2: W ciągu siedmiu dni formularz trafia do przewodniczącego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Etap 3: Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego uruchamia kolejne kroki szczegółowo określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

Celem realizacji procedury jest dobro i bezpieczeństwo osób doznających przemocy w rodzinie, ale także skuteczna współpraca przedstawicieli różnych instytucji, które są zobowiązane do reagowania w przypadku wystąpienia przemocy domowej.

Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli:

- jednostek pomocy społecznej
- komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- policji
- oświaty
- ochrony zdrowia

w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie

Procedura nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą !!!

Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Czynności podjęte w ramach procedury dokumentowane są przy pomocy następujących formularzy:

Formularz „Niebieska Karta – A” : wypełnienie go wszczyna procedurę; formularz wypełnia jeden z przedstawicieli uprawnionych podmiotów:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- policji,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Oryginał NK-A w ciągu 7 dni zostaje przekazany do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Przewodniczący w ciągu 3 dni przekazuje informacje o fakcie wpłynięcia Karty A pozostałym członkom Zespołu, lub powołuje grupę roboczą, która zajmuje się konkretną sprawą (na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przewodniczącemu przez członków ZI)

Formularz „Niebieska Karta – B” : jest przekazywany ofiarom przemocy w rodzinie; zawiera pouczenie oraz informacje nt. czym jest przemoc, jak zmienić swoją sytuację, gdzie szukać pomocy (wykaz placówek udzielających wsparcia)

Formularz „Niebieska Karta – C” : wypełnia się go z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie

Formularz „Niebieska Karta – D”: wypełniany jest w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

W 2018 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 27 formularzy "Niebieskie Karty – A" wszczynających procedurę, w każdym przypadku została powołana grupa robocza celem rozwiązania problemu przemocy domowej w konkretnej rodzinie.

Tabela 18: Dane dotyczące Procedury NK za 2018 rok

Dane dotyczące Procedury "Niebieskie Karty" za 2018 roku	Dane liczbowe
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" (w tym z lat wcześniejszych)	42
Liczba procedur "Niebieskie Karty - A" wszczętych w 2018 roku ogółem:, w tym	27
Procedura NK wszczęta przez Komendę Powiatową Policji w Świdnicy	27
Procedura NK wszczęta przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	0
Procedura NK wszczęta przez Służbę Zdrowia	0
Procedura NK wszczęta przez Oświatę (Szkoła Podstawowa w Lutomi)	0
Procedura NK wszczęta przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy	0
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskie Karty – C (z ofiarą przemocy)	11
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskie Karty – D (ze sprawcą przemocy)	19
Liczba zakończonych procedur NK - w związku z ustaniem przemocy, uzasadnionym przypuszczeniem o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	34 (głównie procedury wszczęte w latach wcześniejszych)
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	4
Liczba grup roboczych powołanych w 2018r. celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie	27
Liczba posiedzeń grup roboczych	104
Liczba kolejnych "Niebieskich Kart – A" zakładanych w toku prowadzonej procedury	3
Liczba rodzin, w których ponownie wszczęto procedurę (po uprzednio zakończonej)	4
Liczba procedur NK wszczętych w 2018 r. z powodu spożycia alkoholu i/lub środków psychoaktywnych	21
Liczba procedur "Niebieskie Karty" wszczętych w 2018 r. w rodzinach z dziećmi	8

Jak wynika z powyższego w dalszym ciągu najbardziej aktywna w identyfikacji zjawiska przemocy domowej w Gminie Świdnica jest Policja (100% wszystkich procedur NK w 2018 roku zostało wszczętych przez Policję). 80% procedur "Niebieskie Karty" w 2018 roku zostało wszczętych z powodu spożywania alkoholu i/lub środków psychoaktywnych przez osoby wskazane jako stosujące przemoc wobec najbliższych, 30% rodzin doznających przemocy to rodziny z dziećmi (dzieci są świadkami tej przemocy lub doznają przemocy ze strony najbliższych).

<i>Dane dotyczące osób dotkniętych przemocą w rodzinie</i>	<i>Liczba</i>
Kobiety	39
Mężczyźni	7
Dzieci	21

<i>Dane dotyczące sprawców przemy w rodzinie</i>	<i>Liczba</i>
Kobiety	3
Mężczyźni	24

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest również:

- monitorowanie zjawiska przemy w Gminie Świdnica
- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w obszarze przemy w rodzinie
- oraz inicjowanie działań w środowisku lokalnym i ze środowiskiem lokalnym tj:

W ramach tych zadań ZI podjął następujące działania:

-Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka? Jak postępować z dzieckiem krzywdzonym przez najbliższych? Co w razie podejrzenia przemy powinien zrobić nauczyciel, lekarz, policjant, pracownik socjalny? Jak rozmawiać z dzieckiem o takim doświadczeniu? I wreszcie - Jak przeciwdziałać przemy wobec dzieci? To główne zagadnienia podejmowane podczas szkolenia, które odbyło się w dniu 06 grudnia 2018 roku w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie. Szkolenie skierowane było do przedstawicieli oświaty, pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów i asystentów rodziny a poprowadziła je Pani Dorota Werner.

-stała współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie realizowanych projektów takich jak: "Zimowisko w posiadłościach lubachowskich", organizacji wypoczynku letniego – obozu terapeutycznego, "AsertywNIE używkom", "Bądź swoim przyjacielem" itp.

-we współpracy z Policją zorganizowano spotkania dla młodzieży w szkołach gminnych dotyczące przemy,

-współpraca z Posterunkiem Policji w Słotwinie,

-współpraca z placówkami oświatowymi w Gminie Świdnica – szkolne programy profilaktyczne,

-współpraca z Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych

-współpraca z PCPR i z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w zakresie specjalistów,

-współpraca z Punktem Porad Prawnych przy UG w Świdnicy

-współpraca z Diecezjalną Specjalistyczną Poradnią Rodzinną w Świdnicy w zakresie specjalistów,

-ze środków, którymi dysponuje ZI zakupiono dla szkół:

- ulotki dla dzieci i młodzieży "Przemoc w sieci boli w realu"
- ulotki dla rodziców "Przemoc u dzieci. Co jej sprzyja, jak z nią walczyć?"
- materiały szkoleniowe dla nauczycieli – scenariusze lekcji (dla wszystkich gimnazjów i szkół podstawowych)
- staraliśmy się w również zdobywać środki - aplikować o środki w ramach programu osłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”- edycja 2019 współfinansowanego ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Wnioski należało składać do 31.12.2018 roku. Nasz projekt miał realizować zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w naszej Gminie (nie otrzymaliśmy jednak dofinansowania).

W roku 2018 na realizację działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w budżecie GOPS zaplanowane środki finansowe wyniosły **4.233,30 zł**. Środki zostały przeznaczone na zorganizowanie szkolenia w temacie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zakup materiałów biurowych dla ZI i grup roboczych, opłatę za przesyłki pocztowe.

Współpraca pomiędzy instytucjami, wymiana informacji i ustalanie wspólnych planów pomocy, stają się coraz bardziej efektywne w temacie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dzięki tym wspólnym działaniom zjawisko przemocy stopniowo przestaje być tematem tabu, co przyczynia się do wzrostu świadomości społeczności naszej Gminy, a dzięki temu mieszkańcy Gminy Świdnica coraz częściej i chętniej zwracają się o pomoc i wsparcie.

VIII. Wspieranie rodziny

Plan finansowy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2018 r.

w zakresie wspierania rodziny

1. Dotacja z budżetu wojewody na wynagrodzenie asystenta rodziny - **3.018**
2. Dotacja z budżetu gminy na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ogółem: **143.364**
w tym na:
  - opłacanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 5.495
  - opłacanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych - 85.160
  - wynagrodzenie asystenta rodziny - 52.709
3. Obsługa zadania realizowania była w ramach kosztów własnych ośrodka pomocy społecznej.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadami pomocniczości. Praca z rodziną prowadzona była przez pracowników socjalnych od zawsze. To pracownicy socjalni informują rodziny wymagające pomocy o możliwościach pomocy ze strony wszystkich instytucji działających na rzecz dzieci, ustalają terminy wizyt u specjalistów, pielęgniarek i lekarzy, współpracują z kuratorami sądowymi i sądem rodzinnym, informują o możliwości skorzystania z procedury "Niebieskiej Karty", jeżeli w rodzinie dochodzi do przemocy, współpracują ze szkołami.

Na terenie gminy w 2018 r. nie zafunkcjonowała placówka wsparcia dziennego dla dzieci z uwagi na brak środków finansowych na jej utworzenie i utrzymanie.

Kolejne wsparcie dla rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze, tj. ustanowienie rodziny wspierającej nie było w roku 2018 r. realizowane, gdyż z rodzinami pracował asystent rodziny. Uchwalone w budżecie na rok 2018 środki na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz praca asystenta z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, były wystarczające na wpieranie tych rodzin.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej było zatrudnienie

asystenta rodziny ze środków własnych gminy i środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach rządowego Programu Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej. Powołanie do życia instytucji asystenta rodziny miało na celu wspieranie naturalnych funkcji rodziny przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym. Rolą jego było diagnozowanie problemów rodziny i omawianie swoich spostrzeżeń z członkami rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze. Przez działania asystenta rodzina powinna otwierać się na środowisko i ewentualne jego wsparcie.

Praca asystenta miała charakter pracy socjalno - wychowawczej i/lub terapeutycznej, a jednocześnie asystent rodziny był zazwyczaj koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz rodziny. Po przeprowadzonej diagnozie asystent rodziny planował działania i ich realizację. Rozpoznawał obszary rodziny nadające się do naprawy, poszukiwał zasobów zarówno w samej rodzinie i jej poszczególnych członkach, jak również poszukiwał zasobów zewnętrznych (ze środowiska lokalnego czy oferowanych przez placówki pomocowe). Jednym słowem asystent rodziny bywał wszędzie tam, gdzie mógł oferować pomoc na rzecz rodziny, z którą współpracował. W roku 2018 na terenie naszej gminy na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi pracował 1 asystent z 15 rodzinami.

W przypadku 5 rodzin praca asystenta przyniosła 100% efekt. Nie zabrakło w ich pracy również porażek. Rodziny, z którymi pracowali, nie podjęły żadnej współpracy i nie chciały zmian w dotychczasowym życiu. Brak współpracy z asystentem wynikał z niefrasobliwości, niedojrzałości i patologicznych zachowań członków tych rodzin. Ze sprawozdań składanych przez asystentów rodziny wynikało jasno, że obecni rodzice zupełnie inaczej pojmują rolę rodzicielskie. Mało w nich odpowiedzialności, konsekwencji w działaniu, umiejętności wychowawczych oraz miłości w stosunku do dzieci i samych siebie. Bardzo dużo rodzin funkcjonuje w związkach partnerskich, nie gwarantując swoim rodzinom stabilizacji i zabezpieczenia finansowego, a małe niepowodzenia powodują, że ich związki szybko się rozpadają. Właśnie z takimi problemami spotykają się asystenci gminni.

W naszej gminie w roku 2018 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny w formie umowy o pracę, a liczba rodzin korzystających z jego pomocy wyniosła 15. Pomocą asystenta do 3 miesięcy objęte były 3 rodziny, powyżej 3 do 12 miesięcy 0 rodzin, powyżej roku 12 rodzin, przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyniósł 12 miesięcy. Liczba rodzin, z którymi w 2018 roku asystent zakończył pracę wyniosła 4, ze względu na osiągnięcie celów – 2, ze względu na zaprzestanie przez rodzinę współpracy z asystentem – 1, ze względu na brak efektów 1 rodzin. Łącznie asystent rodziny w 2018 r. pracował na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, głównie ze względu na zaniedbania i zaniechania opiekuńczo-wychowawcze, alkoholizm i stosowanie przemocy. Asystent składał co kwartał informacje ze swojej pracy do Sądu Rodzinnego w przypadku 4 rodzin, na podstawie sądowego postanowienia.

Kolejne zadania z zakresu wspierania rodziny wynikające z cytowanej ustawy to ponoszenie przez gminę odpłatności za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (art. 191 ust. 8 i ust. 9). W pierwszym roku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej odpłatność gminy wynosiła 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku wynosiła 30% a trzecim roku 50% wydatków za pobyt. Z każdym kolejnym rokiem wydatki za pobyt w pieczy wzrastają z uwagi na fakt wzrostu kosztów utrzymania w placówkach i rodzinach zastępczych oraz tym, że każdy kolejny rok pobytu w pieczy ustawowo narzuca gminie większą procentowo odpłatność. Im dłużej dziecko pozostaje w pieczy tym wydatki gminy są wyższe.

W 2018 roku w w pieczy zastępczej (rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych) umieszczone zostało 1 dziecko z terenu naszej gminy. Łącznie w pieczy zastępczej od momentu obowiązywania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przebywa 22 dzieci. Za 18 dzieci gmina w 2018 r. ponosiła już 50% kosztów ich pobytu w pieczy zastępczej.

Tabela 19: Wzrost wydatków na wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Lp.	Lata	Wydatki za pobyt w rodzinach zastępczych	Wydatki za pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Wydatki na wynagrodzenie asystenta rodziny	Łączne wydatki na wspieranie rodziny
1	2012	1339	5528	0	6867
2	2013	6053	16380	9588 (w tym 8448 z budżetu wojewody)	32021

3	2014	31065	14109	38394 (z budżetu wojewody)	83568
4	2015	60602	12003	32472 (z budżetu gminy)	94077
5	2016	79188	2525 (kwota zmniejszyła się, ponieważ przebywa w placówce tylko 1 dziecko)	43005 (w tym 25516 z budżetu wojewody)	124718
6	2017	79542	5984	55764 (w tym 8917 z budżetu wojewody)	141290
7	2018	85.160	5495	52.709	143364

Łączne wydatki na zadania związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyniosły **143.364 zł (od 2013 r. jest to wzrost wydatków o 111.343 zł).**

Podsumowując powyższe nasuwa się pewna refleksja. Im więcej państwa tym mniej rodziców i rodziny. Rozbudowany system pieczy zastępczej stał się dla niektórych młodych, nieodpowiedzialnych, niedojrzałych osób sposobem na utrzymanie i wychowanie dzieci, których oni sami nie potrafią lub po prostu nie chcą wychowywać. System przemian gospodarczych, kulturowych i społecznych ujawnia takie właśnie postawy beztroskiej przedłużonej młodości połączonej z szeroko rozumianą wolnością bez żadnej odpowiedzialności za drugiego człowieka powołanego do życia.

Środki na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny ustawodawca określił jako zadania obowiązkowe gminy.

Wnioski końcowe

Dzisiejsza pomoc społeczna nie jest już związana z podstawowym aktem normatywnym pomocy społecznej – ustawą o pomocy społecznej, ale również z innymi ustawami, które albo wprost nawiązują do pomocy społecznej, albo mimo że takich odniesień w nich nie ma, realizują cele pomocy społecznej. Można się nawet pokusić o stwierdzenie - analizując kwoty wydatkowane dla świadczeniobiorców pomocy społecznej, które przedstawione zostały w sprawozdaniu, że jeśli chodzi o wymiar finansowy to świadczenia realizowane wyłącznie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, stanowią obecnie niewielki procent wydatków realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. Przywykliśmy już do tego w pomocy społecznej, że każdy rok niesie za sobą sporo zmian i przynosi nowości legislacyjne. Rok 2018 był dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw, przyjętych gminnych programów a także podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Jednakże pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, sektora bezpieczeństwa, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca oraz wzajemne zrozumienie między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej.

Sporządziła: D. Waliszak

**Struktura dochodów i wydatków
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy
za 2018 rok.**

1. DOCHODY

Dział 851 – OCHRONA ZDROWIA

- plan - 7.701,00
- wykonanie - 7.701,00
- % wykonania - 100,00

Na kwotę osiągniętych dochodów składa się zwrot wydatków z roku 2017 w wysokości 7.701,00, wynikający z korekty faktur za usługi turystyczne Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Lubachowie.

Dział 852 – POMOC SPOŁECZNA

- plan - 94.866,00
- wykonanie - 99.559,96
- % wykonania - 104,95

Na ogólną kwotę osiągniętych dochodów składają się:

1.98.576,99 na rzecz gminy, w tym:

- a)6.584,59 – z tytułu odsetek dopisanych do rachunku bankowego,
- b)50,42 – zwrot nadpłaconej opłaty za postępowanie komornicze,
- c)74.475,98 – z tytułu opłat za świadczone usługi opiekuńcze,
- d)17.466,00 - dofinansowanie Projektu: „Aktywnie w Gminie Świdnica” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

2.982,97 na rzecz wojewody, w tym:

- a)843,34 – z tytułu zwrotu nienależnych składek zdrowotnych z lat ubiegłych,
- b)139,63 – z tytułu zwrotu nienależnego zasiłku stałego z lat ubiegłych.

Dział 855 – RODZINA

- plan - 35.234,00
- wykonanie - 199.291,89
- % wykonania - 565,62

Na ogólną kwotę osiągniętych dochodów składają się:

1.48.091,67 na rzecz gminy, w tym:

- a)40.041,12 – z tytułu odzyskanych przez komorników należności z funduszu alimentacyjnego,
- b)5.875,01 – z tytułu odzyskanych przez komorników należności z zaliczki alimentacyjnej,

- c) 2.175,54 - z tytułu odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.
 2.116.513,29 na rzecz budżetu państwa, w tym:
- a) 50.567,00 – z tytułu odsetek od należności z funduszu alimentacyjnego,
  - b) 5.875,02 – z tytułu odzyskanych przez komorników należności z zaliczki alimentacyjnej,
  - c) 60.061,87 - z tytułu odzyskanych przez komorników należności z funduszu alimentacyjnego,
  - d) 9,40 – z tytułu opłat za wydanie duplikatu karty dużej rodziny.
- 1.34.686,93 na rzecz wojewody, w tym:
- a) 846,16 – z tytułu odsetek od zwrotów nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych,
  - b) 12.256,52 – z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych z lat ubiegłych,
  - c) 3.869,88 – z tytułu odsetek od zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego,
  - d) 17.712,41 – z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego z lat ubiegłych,
  - e) 1,96 – odsetki od nienależnego świadczenia „dobry start”.

2 . W Y D A T K I

D z i a ł 8 5 1 – O C H R O N A Z D R O W I A

1.plan	- 157.131,00
2.wykonanie	- 129.597,34
3.% wykonania	- 82,48

ZADANIA WŁASNE GMINY I ZADANIA WŁASNE O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM

1. W ramach rozdziału 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi wydatkowano 129.597,34

- a)** na wypłatę dla koordynatorów, diet dla komisji RPA i prowadzenie punktu konsultacyjnego
- 30.433,00
- b)** pochodne od w/w - 599,97
- c)** zakup art. papierniczych i gospodarczych - 15.412,08
- d)** usługi gastronomiczne, transport bilety i inne - 80.638,35
- e)** opłaty sądowe - 2.513,94

D z i a ł 8 5 2 – P O M O C S P O Ł E C Z N A

1.plan	- 4.258.176,00
2.wykonanie	- 3.895.469,06
3.% wykonania	- 91,48

ZADANIA ZLECONE GMINIE O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM

W ramach zaplanowanych środków na zadania zleczone gminie o charakterze obowiązkowym wydatkowano **99.855,90**. Środki te zostały przeznaczone następująco:

1. W ramach rozdziału 85213 wypłacono **95.514,00** z przeznaczeniem na składkę zdrowotną od świadczeń pielęgnacyjnych.
2. W ramach rozdziału 85215 wydatkowano na dodatki energetyczne **77,90** oraz na koszty obsługi zadania **1,00**.
3. W ramach rozdziału 85219 wypłacono **4.263,00**
  - a) za sprawowanie opieki przyznanej przez sąd - 4.200,00
  - b) zakup art. biurowych - 63,00

ZADANIA WŁASNE GMINY I ZADANIA WŁASNE O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM

W ramach zaplanowanych środków na zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym wydatkowano **3.795.613,16**. Środki te zostały przeznaczone następująco:

1. W ramach rozdziału 85202 opłacono pobyt w domu pomocy społecznej na kwotę **846.717,03**
2. W ramach rozdziału 85205 wydatkowano **4.233,30**, w tym:
  - a) na zakup artykułów biurowych - 1.737,00
  - b) na zakup usług - 2.496,30
3. W ramach rozdziału 85213 opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały w kwocie **27.109,53** (ze środków wojewody 26.600,00).
4. W ramach rozdziału 85214 wydatkowano **323.135,67** z czego przyznano pomoc na:
  - a) zasiłki celowe i okresowe w postaci finansowej - 206.335,67,
  - b) zasiłki celowe stanowiące wkład własny w realizację projektu „Aktywnie w gminie Świdnica” współfinansowanego ze środków unijnych - 13.800,00,
  - c) zasiłki okresowe (dof. z budżetu wojewody) - 103.000,00.
1. W ramach rozdziału 85215 wypłacono dodatki mieszkaniowe w kwocie **45.797,20**.
2. W ramach rozdziału 85216 wypłacono zasiłki stałe na łączną kwotę **305.764,87** (dofinansowanie z budżetu wojewody 301.357,11)
3. W ramach rozdziału 85219 wydatkowano **1.189.244,77** (dofinansowanie z budżetu wojewody w wysokości 236.650,55).
  - a) wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń - 1.623,18
  - b) wydatki na wynagrodzenie dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej - 7.285,00
  - c) na wynagrodzenia - 892.616,64
    - z budżetu wojewody 236.650,55
  - d) pochodne od wynagrodzeń - 151.570,23
  - e) wynagrodzenia bezosobowe - 4.707,50
  - f) art. biurowe - 15.478,75

g) zakup energii	- 9.953,68
h) zakup usług zdrowotnych	- 865,00
i) naprawy i usł. drobne, pozostałe	- 65.123,54
j) usługi telekomunikacyjne	- 6.879,89
k) podróże służbowe krajowe	- 6.671,96
l) ZFŚS	- 21.375,40
m) szkolenia	- 5.094,00

1. W ramach rozdziału 85228 wypłacono **842.861,46** na usługi opiekuńcze.

2. W ramach rozdziału 85230 wypłacono w ramach programu "pomoc Państwa w zakresie dożywiania" **158.638,29** (dofinansowanie z budżetu wojewody 89.500,00).

3. W ramach rozdziału 85278 wydatkowano ze środków wojewody na wypłatę zapomóg dla rodzin poszkodowanych w pożarze **14.400,00**

4. W ramach rozdziału 85295 wydatkowano kwotę **37.711,04** na:

a) organizację prac społecznie-użytecznych	- 20.245,04
b) w ramach programu „Aktywnie w gminie Świdnica” sfinansowano ze środków unijnych na łączną kwotę	- 17.466,00
• koszty wynagrodzenie	- 14.581,00
• pochodne od wynagrodzeń	- 2.885,00

D z i a ł 8 5 4 – E D U K A C Y J N A O P I E K A W Y C H O W A W C Z A

1. plan	- 120.341,00
2. wykonanie	- 98.208,00
3. % wykonania	- 81,61

ZADANIA WŁASNE GMINY I ZADANIA WŁASNE O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM

W ramach rozdziału 85415 wypłacono stypendia socjalne dla uczniów na łączną kwotę **98.208,00** (dofinansowanie z budżetu wojewody 78.565,00).

D z i a ł 8 5 5 – R O D Z I N A

1. plan	- 16.245.044,76
2. wykonanie	- 15.906.840,54
3. % wykonania	- 96,39

ZADANIA ZLECONE GMINIE O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM

W ramach zaplanowanych środków na zadania zleczone gminie o charakterze obowiązkowym wydatkowano **15.744.429,51**. Środki te zostały przeznaczone następująco:

1. W ramach rozdziału 85501 wypłacono łącznie **9.911.172,58**

1.na świadczenia wychowawcze	- 9.762.428,30
2.na utrzymanie ośrodka	- 148.744,28

w tym:

1.na wynagrodzenia	- 106.197,65
2.pochodne od wynagrodzeń	- 20.647,63
3.zakup materiałów biurowych	- 8.144,00
4.zakup energii	- 944,00
5.zakup usług pozostałych	- 8.000,00
6.zakup usług telekomunikacyjnych	- 854,00
7.podróż służbowe krajowe	- 36,00
8.odpisy na ZFŚS	- 2.371,00
9.szkolenia dla pracowników	- 1.550,00

2 .W ramach rozdziału 85502 wypłacono łącznie **5.181.284,74** (ze środków własnych dofinansowano wydatki na kwotę 32.984,74)

a) na świadczenia społeczne	- 5.014.279,32
-----------------------------	----------------

w tym:

1.zasiłki rodzinne i fundusz alimentacyjny	- 4.775.081,28
2.składka na ubezpieczenia emerytalno-rentowe	- 239.198,04

2.na utrzymanie ośrodka	- 167.005,42
-------------------------	--------------

w tym:

1.na wynagrodzenia	- 133.738,73
w tym ze środków własnych	- 24.984,74

1.pochodne od wynagrodzeń	- 25.266,69
---------------------------	-------------

1.zakup artykułów biurowych	- 8.000,00
-----------------------------	------------

w tym ze środków własnych	- 8.000,00
---------------------------	------------

3. W ramach rozdziału 85503 wydatkowano 332,19 na koszty obsługi rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny.

4. W ramach rozdziału 85504 wypłacono łącznie **651.640,00**

a)na świadczenia społeczne	- 630.600,00
----------------------------	--------------

b)na utrzymanie ośrodka	- 21.040,00
-------------------------	-------------

w tym:

1.na wynagrodzenia	- 14.220,85
--------------------	-------------

2.pochodne od wynagrodzeń	- 2.715,22
---------------------------	------------

1.zakup artykułów biurowych	- 2.742,93
-----------------------------	------------

2.zakup usług	- 861,00
---------------	----------

3.szkolenia pracowników	- 500,00
-------------------------	----------

ZADANIA WŁASNE GMINY I ZADANIA WŁASNE O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM

W ramach zaplanowanych środków na zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym wydatkowano **162.411,03**.

Środki te zostały przeznaczone następująco:

1. W ramach rozdziału 85504 wydatkowano **71.755,96**:

a)zwrot dotacji	- 17.257,76
b)wypłacono wynagrodzenie dla asystenta rodziny	- 24.671,35
c)poходne od w/w	- 7.837,67
d)wynagrodzenia bezosobowe	- 20.200,00
e)podróże służbowe krajowe	- 1.755,18
f)odsetki od nienależnie pobranej dotacji	- 34,00

2. W ramach rozdziału 85508 opłacono pobyt dzieci w pieczy zastępczej na kwotę **85.159,92**

3. W ramach rozdziału 85510 opłacono pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na kwotę **5.495,15**.

Sporządziła: Renata Michałowska

Źródło: sprawozdanie roczne